

# SMEKKEREK

## Történelmi játék egy felvonásban

### SZEREPLŐK

RUDI, állástalan nyomdász  
AURICA, Rudi élettársa  
Suciu, szekuritátés hadnagy  
HELGA, Rudi barátnője  
Ervin, Aurica kérője  
BLAJ, társasházi adminisztrátor  
Vágányi, Rudi bal oldali szomszédja  
Szellő, Rudi jobb oldali szomszédja

Történik 1988 telén, Nagyváradon.

*Szegényesen berendezett garzon a 11. emeleten. Kopott bútorok: egy ruhásszekrény, kétszemélyes rekamié ágyneműtartóval, melyen egy tévé- és kazettás rádiókészülék látható. A szoba közepén asztal négy székkal. A sarokban hintaszék. A falon tükör és Nicolae Ceaușescu elnök arcképe. A földön összevissza különböző tárgyak hevernek: zoknik, könyvek, dobozok stb. A függőnytelen ablak alatt feltűnően hosszú fűtőtest húzódik. Ennek ellenére szokatlanul hideg van a szobában. Vasárnap.*

### Első jelenet

*(Rudi, Aurica. Alszanak. Hirtelen felberreg az ébresztőóra a... parkettán.)*

RUDI *(kidugja fejét a paplan alól. Fején báránybőrkuccsma)*. Ébredj, Rica! Takarítani kellene.

AURICA. Miért, hány óra? *(Ásítva tapogatódzik az ágy mellett sorakozó üvegek közt.)* Egészségedre és az övére! *(Az elnökre emeli a palackot.)*

RUDI. Kilenc óra.

AURICA. Hukk! Akkor ráérek, a cukrászod úgyis csak dél körül érkezik. Jaj, a fejem, a fejem! Mindjárt szétpattan.

RUDI. Miért piálsz, ha ennyire nem bírod?

AURICA. És te? Miért piálsz, ha még kajánk sincs?

RUDI. Jó, hogy mondod. Csinálnál nekem reggelire egy szalonnás rántottát úgy öt tojásból?

AURICA. Csak? Mást nem kívánnál még melléje, például kaviárt, kakaót... Vagy inkább kávé parancsolsz?

RUDI. Menj a víz alá!

AURICA. Te meg figyelj oda jobban, miről dumálok! Ismétlem: kifogytunk minden kajából, ezért éppen cánkra<sup>1</sup> érkezik a tehénkéd.

---

<sup>1</sup> Éppen jókor.

RUDI. Kérlek, ne hívd folyton téhennek! Igaz, hogy nem olyan karcsú, mint te, és a két kiugró szemfoga sem a legvonzóbb, de attól még lehet rendes, sőt, művelt asszony is. Utóvégre bécsi nő, ahol olyan tanultak az emberek, hogy még az utcaseprők is tudnak németül.

AURICA. Hahaha! Hogy te milyen szellemes vagy.

RUDI. Ja, hanem most már dologra fel! Tényleg nincs egy árva tojás sem a kamrában?

AURICA. Nincs. Épp az este ettem meg az utolsót, hiszen tudod, mennyire szeretem.

RUDI. Te a tojást, én meg téged. Hamm! Hamm! *(Kezdi ölelgetni Auricat.)* Hogy a mennykő ütne ebbe a rengeteg ruhába!

*(Lehúzza a nő bundáját és nadrágját, Aurica pedig a férfit. Szünet.)*

AURICA. Na, mi lesz már?

RUDI. Nem megy. Fázom, és éhes vagyok.

AURICA. Csak ezért? *(Csalódottan mered maga elé.)* Értem.

RUDI. Hé, most mi bajod?

AURICA. Eláruljam?

RUDI. Nagyon leköteleznél.

AURICA. Már rég meg akartam kérdezni. Tulajdonképpen mióta nem szeretsz te engem?

RUDI. Uram, Teremtőm, hát nem épp az imént mondtam, hogy szeretlek? Á, nők! *(Legyint, kipattan az ágyból, felöltözik.)* Maradt még valami ebből a konyakból? Heil Hitler! *(Ő is az el-nőkre emeli a palackot, majd a szeme közé röpíti.)*

AURICA. Te tisztára megőrültél! Ennek most annyi. Megvakítottad a ház védangyalát.

RUDI. Ott dögöljön meg, ahol megszületett! Entschuldigung, Mutti<sup>2</sup>! *(Keresztet vetve tekint a magasba.)* Gyere, eins-zwei, tisztítsd meg az ablakokat, ha már úgylis felébredtél.

AURICA. Hideg vízzel? Lefagynak az ujjaim. Oké, megyek. *(Gyorsan felöltözik, odabotorkál a radiátorhoz, megtapogatja.)* Hideg. *(Felkattintja a kapcsolót.)* Gondoltam: még mindig vagy már megint nincs villany. Remélem, nemcsak kaját, hanem shillinget is hoz magával a cukrászod.

RUDI. Miért, máskor nem hozott?

AURICA. Eddig még hozott, de ki garantálja, hogy ezentúl sem feledkezik meg a lényegről? Hány hónapja is navetázik<sup>3</sup> hozzánk a libuska?

RUDI. Három.

AURICA. Hát ez az! Én bizony egy csöppet sem lennék meglepve, ha éppen ma kérdezné meg tőled: széna vagy szalma, szépfiú? Ma vagy holnap esküszünk?

RUDI *(megdöbbenve)*. Egy pillanat! Te azt akarod, hogy elvegyem?

AURICA. Akarja a drákú<sup>4</sup>, de ez is benne van ám a pakliban, mi több, neki ez a terve különben miért zöcskölné magát havonta Béctől Váradig?

RUDI. Neki igen, nekem nem, csak ő ezt még nem tudja.

AURICA. Na persze, de azért csak válaszolj!

RUDI. Ne aggódj, a nők sosem kérdeznek ilyesmit. Ha viszont mégis, pontosan azt tenném, amit elejétől fogva kifőztünk: visszaküldeném Bécsbe, és felszednék helyette egy másik libuskát, utána még egyet, amíg nálunk is helyre áll a gazdasági egyensúly.

AURICA. Biztos? Nem gondoltad meg magadat? *(Csipkelődve.)* Azért, ha úgy vesszük, mégiscsak jobban járnál, ha feleségül vennéd a cukrásznőt. Képzeld el, micsoda életed lehetne neked odaát! Mint tipográf, egyből kapnál munkát a szakmában, miközben itthon már kapusnak sem kellesz senkinek. Elfelejtetted ezt a garzont is. Szerintem legalább nyolc szobás vil-

---

<sup>2</sup> Bocsánat, anyu!

<sup>3</sup> Ingázik.

<sup>4</sup> Ördög.

lába fogsz költözni. Még inasod is lesz, szépfiú, a kertben pizsicsina<sup>5</sup>, partik, dolce vita<sup>6</sup>. Az egyébfinomságokról már nem is beszélek, elvégre cukrásznő a tehénkéd.

RUDI. Ne cukkolj, kérlek, ne cukkolj! (*Kissé teátrálisan.*) Még ha nem is hiszed, esküszöm, én még mindig téged komállak. Másrészt bármennyire is utálok ezt az országot, mégsem tudnám máshol elképzelni az életem.

AURICA. Aha! Engem komál, mással dug, ami persze ugyancsak benne van a pakliban. Aztán mondd, nagyon jó vele? Mindenesetre többet foghatsz rajta, mint egy olyan girhes nőn, mint amilyen én vagyok.

RUDI. Ne légy már ilyen vulgáris. Egyébként ugyanezt kérdezhetem én is tetőled: eljutottatok-e már Ervinnel odáig?

AURICA. Mi? Azzal az impotens vén szivarral?

RUDI. Vénnek ugyan elég vén, de arról, hogy impotens, most hallok először. Hanem hal-lod-e, én még mindig nem értem, miért éppen magyarból halásztad ki a kéréid. Utóvégre Magyarország is szocialista állam, ráadásul még nálunknál is szegényebb. Igaz, ők még nem éheznek. Mondom: még, de nem adok egy évet, és Kádár elvtárs is éppúgy jégre viszi az országot, mint most ez a te, bocs, a mi suszterünk. Nem jártál volna jobban egy német, olasz, angol pasival, vagy ott van Amerika, a nagy lehetőségek országa. Onnan még több csurrant-cseppent volna, ebben biztos vagyok.

AURICA. Te könnyen beszélsz. Te tudsz legalább németül, de mit kezdenének én a magyar, román nyelvtudásommal?

RUDI. Nem sokat. (*Gyanakodva.*) De miért fontos ez, ha úgyis itt maradsz? Hacsak nem gondoltad meg *te* magad. Mondd csak ki bátran, végül is nem vagyunk még jegyesek sem... szerencsére.

AURICA. Hát... nem is tudom. (*Megjátszott könnyedséggel.*) Esetleg erre is sor kerül, és akkor még nagyon jól jöhet, ha tudok magyarul. Egyébként sem hiányzik én itt senkinek. Apám, anyám már gyerekkoromban elhagyott, így aztán nem is ismertem őket jóformán. Jó, állásom, kenyerem még van, de hogy mit akarnak a főnökeim ezért cserében...

RUDI. Mit?

AURICA (*elképedve*). Te tényleg ilyen naiv vagy, vagy egyszerűen csak froclizol? Mindegy, egy heccel több vagy kevesebb... Azt azért álmomban sem hittem volna, hogy akivel viszont reszelnék, annak én nem kellek.

RUDI (*hosszabb hallgatás után*). Megyek, kitakarítom a mosdónkat. (*El.*)

(*Nem sokkal utána Aurica is eltűnik. Visszatérően elkezd törölgetni a falitükröt és az ablaküveget. A mosdóból nagy kopácsolás hallatszik, majd Rudi is visszatér a szobába, összeszedi a földön heverő tárgyakat, és messziről behajítja őket az ágyneműtartóba. Egyikük sem szól semmit, hallgatnak. A csinos arcú, hosszú hajú fiatalember bekapcsolja a tévét, ahol éppen Ceaușescu elnök deklamál. Kisvártatva átdörömböl valaki a szomszédból. A nő idegesen kikapcsolja a készüléket, és hirtelen elhatározással visszabújik a paplan alá. Szünet. Szípgás a paplan alól. Rudi abbahagyja a rámolást, odaballag a karcsú, szőke leányhoz, és tétován megsimogatja.*)

AURICA. Sipirc, innen, te fricc-bozgor<sup>7</sup>!

(*Az exnyomdász odafekszik melléje, szeretkeznek, majd elszundítanak. Horkolás. Később halk, majd egyre erősödő kopogtatás hallatszik.*)

RUDI (*hirtelen felrebben*). A kutya-fáját, már megint nem férnek tőlünk ezek a hülye szomszédok!

AURICA (*füfel*). Szomszédok? Szerintem az ajtón kopogtat valaki.

---

<sup>5</sup> Piscină: fürdőmedence.

<sup>6</sup> Édes élet.

<sup>7</sup> Német-magyar (ember, pejor.).

RUDI (*megnézi, hány óra*). Húha, fél kettő múlt öt perccel! Megérkezett az özvegyem! Ugorj ki az ágyból, és ülj arra a hintaszékre ott a sarokban!

(*Villámgyorsan felöltöznek. A nő valamit dug a szájába, begyűr egy párnát a blúza alá, a hátára, kikotor a szekrényből egy fekete parókát, majd elnyúl a hintaszéken, miközben a férfi ajtót nyit.*)

## Második jelenet

(*Helga és az előbbie.*)

RUDI. Nini, ki van itt! (*Melegen megöleli.*) Isten hozott Váradon! Aurica, légy szíves, üdvö-zöld a kedves vendéget! (*Felkapja Helga bőröndjeit, de szinte el is ejti őket, olyan súlyosak.*)

AURICA (*a cukrásznő elé biceg*). Küss die Hand, gnädige Frau<sup>8</sup>! (*Térdbók.*)

HELGA. Ejnye, már megint! Hányszor mondtam már, hogy nem vagyok gnädige Frau. Sem én, sem más. Már réges-rég lejárt a gnädige Frau ideje, na és persze pukedlizni se pu-kedlizz, mert megharagszom. Szervusz! (*Kezet fog a leánnyal, aztán szuszogva kacsázik az asztal-hoz. Leül, pontosabban rogy egy rozzant karosszékre.*) Hogy itt milyen hideg van! Bocs, elfelejtet-tem, hol vagyok.

(*Rudi és Aurica vele szemben foglalnak helyet az asztalnál.*)

RUDI. Na, és most mesélj! Hogy vagy? Remélem, jól utaztál.

HELGA. Sofort, Rudi, mindjárt, de előbb hadd fűjjam ki magamat! (*Lassan megnyugszik.*) Fantasztikus helyen laktok, nem mondom. Hogy áram nincs még hagyján, de hogy ablak se legyen egyetlen lépcsőházban sem... Alig tudtam feltapogatózni a lépcsőkön. Ugyan, áruld már el, melyik örült építész agyából pattant ki ennek az ultramodern háznak az ötlete?

RUDI. Hát az övéből, a mi mindnyájunk által szeretett elnökünk zseniális agyából, mert-hogy ért ám ő ehhez is, legyen az építészet, mezőgazdaság, tudomány... Öexcellenciája mindenben eligazít bennünket. Bizony. Amint látod, még arra is megtanít, miként fűtsünk egy folyosót villany és víz nélkül.

HELGA. Vagy úgy! (*Észreveszi a falon függő elnök arcképét.*) Csak nem az a hullámos hajú muki ott az ágy fölött?

RUDI. De bizony, hogy ő. (*Hirtelen felpattan, vigyázzba vágja magát, és szívére szorított kézzel rázendít a román himnuszra.*)

Trei culori cunosc pe lume,  
Amintind de-un brav popor,  
Ce-i viteaz, cu vechi renume,  
În luptă triumfător<sup>9</sup>.

(*A bécsi nő kérdően tekint Auricare, aki titokban jelzi, hogy ne vegye komolyan a fiatalembert.*)

HELGA. Éljen! Rokonszenves dalocska, csupán azt nem értem, mit keres egy kommunista főtitkár képe egy garzonban.

AURICA. Á, ez csak olyan izé... szimbólum, madárijesztő, vagy minek nevezzem.

RUDI. Őrangyalnak.

AURICA. Igen. Rudi így hívja, mert aki meglátja...

RUDI. Fejezd csak be nyugodtan a mondatot. Hadd tudja meg végre Helga is, Ausztria, Amerika, mindenki, kik vagyunk mi fehéren feketén.

<sup>8</sup> Kezét csókolom, nagyságos asszony.

<sup>9</sup> Három színt ismerek a világon, mely egy derék, vitéz, híres és a harcban győztes népre emlékeztet.

HELGA. Fölösleges, tudjuk. Németország és Izráel is tudja már. Egyedül a jenkik... Eh, unwichtig<sup>10</sup>! Ők mindig extra szempontok szerint ítélnék. Szóval? Mit keres itt ez az őrangyal, mert azt valahogy nem hiszem, hogy időközben ti is komcsikká váltatok.

RUDI *(felkacag, s minél inkább igyekszik uralkodni a jókedvén, annál hevesebben robban ki belőle a nevetés)*. Bevált, hahaha, már Helga is beugrott a trükkünknek.

HELGA. Miféle trükknek? Már megbocsáss, de beavatnál engem is?

AURICA. Azért akasztottuk ide ezt a hebrencs tökmagot...

*(Egyszerre megszeppen, és félve kémlel körül a szobában.)*

RUDI. Nyugodtan beszélhetsz! Mondtam már, hogy egy barátom átvizsgálta az apartmant. Nincs itt semmiféle kamera, sem poloska.

HELGA. Mein Gott<sup>11</sup>, micsoda országba csöppentem! Entschuldigung, csak tréfáltam.

AURICA. Akkor folytatnám. Azért lóg itt a főtitkár, hogy minket is komcsiknak, pontosabban besúgóknak higgyenek.

HELGA. Tiszta sor. Ho...hogya mondtad?

AURICA. Az az igazság, hogy ebben az államban minden harmadik lakós a szeku beépített embere. Nyugi, kérlek, ne fészkelődj! Kivéve minket, még ha annak is szeretnénk látszani.

HELGA. Mert? Különben hagyjuk, igazából már nem is érdekel. *(Feláll.)*

RUDI. Kérlek. *(Hidegen.)* Kellemes utat! Örülök, hogy meglátogattál. Ezek után, úgy sejtem, utoljára tisztelted meg a házunkat.

*(Aurica a földre hanyatlik.)*

RUDI. Aurica! *(Kigombolja a lány télikabátját.)* Semmi baj! Csak egy kicsit megszedült. Nagyon éhes vagy? *(Helgához.)* Valószínűleg a koplálás verte le a lábáról.

HELGA. Hogyhogy? Nálatok az ügynököket is hagyják éhezni?

RUDI. Látom, nem figyeltél eléggé a húgomra. *(Nyomatékosan.)* Mi nem vagyunk téglák, még ha annak is szeretnénk látszani.

HELGA. Mert?

RUDI. Na hallod! Egy ügynökkel kesztyűs kézzel bánnak ám az emberek, akár áramleolvasó, vízszelző, adminisztrátor, tisztviselőféle is az illető. A körzeti rendőr szalutál, de még a tolvajok is kétszer meggondolják, hogy betörjenek-e egy spiclihez. Utálni persze utálják, ámde félnek is tőlük egyúttal, és amíg ez így működik, mi, legalább mi békében és biztonságban alhatunk. Hát ez a mi nagy trükkünk, édes Helgácska! Gyere, hugi, fekdüdj ide a rekamiéra, amíg ismét jobban érzed magadat. *(Odatárogatja az ágyhoz, és lefekteti.)*

HELGA. Értem, és, kérlek, ne haragudj, amiért ilyen utálatosan viselkedtem. Tehát ezért lóg a falon a Kárpátok génusza. Bevallom, sosem gondoltam volna, hogy ilyen smink ...., smek ... Hogy is mondják erre felé?

RUDI. Smekker.

HELGA. Smekker, vagyis fifikus vagy, mert mifelénk Bécsben így mondják.

RUDI. Ez van. *(Vállat von.)* Nagyon szégyellem, és ha anyám élne, most biztosan meghúzná a fülemet, de még mindig jobb, mintha igazi ügynökként szolgálnám a Génuszt.

HELGA. Egyetérték, éppen ezért javaslom, cseréld ki egy újabbra. Kissé kopott az öregúr, sőt, meg is sérült, úgy nézem.

RUDI. I...igen, leesett a falról, az angyalát! Mindössze az a gond, hogy egyelőre nincs kéznél más portré.

HELGA. Akkor szerezz be egyet, de sebesen, és akaszd melléje Gorbacsovot, a nagy testvért is, és egy őrangyal helyett mindjárt kettő vigyáz reátok.)

RUDI *(összehúzott szemmel mered az asszonyra)*. Te most gúnyolódsz, vagy.... ?

---

<sup>10</sup> Lényegtelen.

<sup>11</sup> Istenem.

HELGA. Nem, komolyan beszélek. Igaz, nálunk, Ausztriában ... Na de hát ez egészen más ország, és én megpróbálom a te szemeddel nézni a dolgokat.

RUDI. Ebben az esetben kissé le vagy maradva, mert Sztálin, Lenin és Gorbacsov is skartban vannak a Vezérnél. Legalábbis momentán. Viszont ott van Elena, az akadémikus nagyaszony. Igen, majd őt akasztjuk az ura mellé Laresnek<sup>12</sup>.

*(A csinos pincérnő feltápáskodik a rekamién.)*

HELGA. Szegény leány. *(Megsimogatja Auricat.)* Jobban vagy? Mein Gott, milyen figyelmetlen vagyok! Csak beszélek, beszélek, ahelyett, hogy kipakolnék a bőröndből. *(Felkapja az egyik bőröndöt, odasiet az asztalhoz, és telerakja étellel.)* Hölgyeim és uraim, fáradjanak az asztalhoz!

*(A férfi és élettársa mohón esnek az ételnek. Helga elégedetten szemléli a falatozó fiatalokat.)*

RUDI. Remek ez a csirkecomb! És a borocska. Eredeti Chardonnay.

HELGA. Egészségetekre! Ahogy elnézlek titeket, nálatok a hentesek még mindig kabátot akasztanak sonka helyett a kampókra.

AURICA. Még, amíg mindenki megtanul *tudományosan* étkezni, utána mehetnek, mert hentesekre sem lesz szükségünk.

HELGA. Bei meinem Ehrenwort<sup>13</sup>, nem találok szavakat. Ha nem te mondd, el sem hinném az egészszet. Azért a falvak rombolása holtpontra jutott, úgy hírlik.

RUDI. Csak megtorpan, drága Helga, provizórikusan szünetel. De hogy a barátunk addig se henyéljen, szép csendben felépítteti a Köztársasági Palotát, a Nemzeti Könyvtárat, az Ifjúsági Házat, a Szocializmus Múzeumát...

HELGA. Ilyenformán nemcsak rombol, épít is. Jut eszembe! A Köztársasági Palotáról én is hallottam itt-ott pletykálni. Tényleg annyira izléstelen és gigászi, vagy egyszerűen elefántot csinálnak egy bolhából?

RUDI. A Pentagon után a világ legnagyobb objektuma, melybe a berlini Reichstag ötször is beleférne. Épp ma ír erről egy magazin. *(Felkapja az asztalon heverő újságot.)* 1984-ben kezdték el építeni. 82 m magas, 12 emeletes és atombombabiztos. Az épületben 3100 terem található. Felépítéséhez 1 000 000 m<sup>3</sup> márványt, 3 500 tonna kristályt, 700 000 tonna acélt, bronzot, 900 000 m<sup>3</sup> fát, 200 000 m<sup>3</sup> arany-, illetve ezüsthímzésű bársonyt és brokátfüggönyt használtak.

HELGA. Figyelemreméltó adatok, melyek hallatán biztosan minden román szíve büszkébben kalapál. A tied hogy kalapál?

RUDI. Kkkhm. Bocsánat! Először is tisztázzuk: én nem vagyok román, édesem. Anyám sváb, apám magyar, tehát sváb, helyesebben sváb magyar vagyok. Nem mintha fontos lenne, mégis: maradjunk a tényeknél! Ettől függetlenül nem hiszem, hogy a románok szíve büszkébben verne a Nép Házától. Harminc-negyven év múlva esetleg, hiszen minden folyik, minden változik. Akkor akár az is megeshet, hogy akit ma utálnak, holnap minden idők legbölcsebb államférfijaként tisztelik.

AURICA. Nana, ennyire azért ne bizakodj, mert a miénket, meg vagyok győződve, száz év múlva is ugyanúgy fogják átkozni.

HELGA. Hál' istennek, nekünk nincsenek ilyen gondjaink. Vranitzky kancellár olyan, amilyen. Mint minden politikusnak neki is van jó és rossz oldala, ám eddig még senki sem átkozta el tudtommal. Amúgy volna egy ötletem: hagyjuk a csudába ezt a politikát! Nézd, mit hoztam ajándékba neked, szépfiú. *(Kinyitja a másik bőröndöt, és kivesz belőle egy hegedűt.)*

RUDI *(erőltetett vidámsággal)*. Mamma mia, egy hegedű! Te vagy az én harmadik, nem, első számú angyalom. *(Megcsókolja.)* Mit szólsz hozzá, Aurica?

<sup>12</sup> A római mitológiában a családi tűzhely védelmezői.

<sup>13</sup> Becsületszavamra.

AURICA. Le vagyok nyűgözve.

HELGA. Gondoltam, ha már el kellett adnod a hegedűdet, hozok helyette egy másikat. Mert mit ér, hogy érezheti magát egy muzsikus, ha hiányzik a hangszere? Emlékszem, egyszer a férjemnek, bocs, *néhai* férjemnek is megfűjták a hegedűjét, ugyanis ő is zenész volt. A Volksgartenben játszott, biztosan te is ismerted.

RUDI. A Volksgartent vagy a férjedet?

HELGA. Mindkettőt, különben mellékes. A lényeg az, hogy szinte belebetegedett a Hansika. Napokig úgy járt-kelt otthon, mintha a húgát vagy a gyerekeit rabolták volna el.

RUDI. Mire te vettél gyorsan egy másikat. Nemes gesztus! És ez ugyanaz a hegedű?

HELGA. Ja, de ha zseníroz, én azt is megértem.

AURICA. Már miért zsenírozná! Drága portéka? Már úgy értem...

HELGA (*megütközve*). Csak nem akarjátok ezt is eladni?

RUDI. Isten őrizz! Inkább éhen halok, esküszöm.

HELGA. Szegény barátom! Még mindig nem találtál munkát a városban?

RUDI. Nem.

HELGA. Mégis miért rúgtak ki? A publikumnak vagy a főnökeidnek nem tetszettél?

RUDI (*vállat von*). A főnökeimnek. Szerintük akcentussal beszélek, és a helyesírásom is csapnivaló.

HELGA. És olyan fontos ez egy zenésznél? De ha már az akcentusról esett szó, a húgod valóban akcentussal beszél magyarul. Te nem, és érdekes módon nem is hasonlítok egymásra. Pedig hát testvérek lennétek, nem igaz?

RUDI. Nem hasonlítunk? (*Zavartan felnevet.*) Mi tagadás tényleg nem, de csak azért, mert ... Hogy is magyarázzam?

AURICA. Sehogy! A dolog pofonegyszerű: mi csak féltestvérek vagyunk, kedves asszonyom, másrészt ő magyar, én meg román iskolában tanultam.

HELGA. Tehát te perfektül beszélsz románul. Még sincs állásod, bár a szocializmusban állítólag munkanélküliség, következésképp munkanélküli-segély sincs. Ezek után meg sem merem kérdezni, hogy tudtok megélni abból a néhány ezresből, amit Rúdi hoz nyelvóráival a konyhára. (*Ismét kotorász a bőröndben, és kihúz belőle egy pár bőrkesztyűt.*) Ez a tied. Viseld egészséggel!

AURICA. Jaj, de kedves vagy! Köszönöm! Isten fizesse meg a jószágod. (*Megpuszilja.*)

HELGA. És most, kérlek, hegedüld el nekem a Leise zieht durch mein Gemüt<sup>14</sup> dalocskát!

RUDI. A Leise mit?

HELGA. Nem ismered? Lehetetlen, hiszen ez egy nagyon népszerű Mendelssohn-dalocska. Figyelj csak! (*Énekelni kezd.*) Na, beugrott?

RUDI. Ho...hogyne. Így már emlékszem.

HELGA. Akkor rajta! Egy, kettő, három! (*Újra rázendít.*) Leise zieht durch mein Gemüt...

(*Rudi riadtan sandít a leányra, aki időközben észrevétlenül a dundi nő háta mögé lopódzott. A lány fülére mutatva jelzi, hogy semmitől sem kell félnie, mert a cukrásznő abszolút botfűlű. Erre a férfi is rázendít. Tökéletes hangzavar.*)

HELGA. Remekül hegedülsz. Kicsit másként, mint mások, de annál profibban. Ugye, játszol még valamit, ha szépen megkérlek?

RUDI (*vérszemet kap*). Szívesen. Saját szerzemény jöhet? Oké! C-dúr szonáta, op. 52.

(*Nagy beleéléssel, de minden zenei tudás nélkül fűrészel. A nők áhítattal hallgatják. Éktelen dörömbölés a szomszédokból.*)

AURICA. Pszt! A szomszédok!

(*Rudi – Aurica legnagyobb öröme – bosszúsan hagyja abba a hegedülést.*)

HELGA. Nahát, ilyen vékonyak nálatok az apartmanok falai!

---

<sup>14</sup> Halkan vonul át a lelkemen.

RUDI. Sajnos. Elég, ha böffentünk, vitatkozunk vagy tüsszentünk egyet, még azt is meghalják. Itt aztán tényleg szó szerint értendő, hogy a falnak is füle van. Egyesek megszokták. Én szívesebben kiiktatnám, mint akkomodálnék a dolgokhoz. Nem kell hozzá más, mint egy pisztoly, és volt probléma, nincs probléma. *(Elgondolkozik.)* Nem is olyan rég pont a mi blokunk előtt sétált el mindenkori sleppjével a... Na, találd ki, ki sétált!

HELGA. A megyei párttitkár.

RUDI. Langyos.

HELGA. Ceaușescu egyik minisztere?

RUDI. Maga Nicolae Ceaușescu, a Kárpátok géniusza. Bevallom, még sohasem láttam ilyen közelről, és ha akkor lett volna egy stukker a kezemben...

HELGA. Hűha, itt nagyobb a baj, mint gondoltam! Persze megértem. Mindnyájan tudjuk, min megy át Románia mostanság. Viszont egy problémát megoldhatunk így is, úgy is, anélkül, hogy mindjárt pisztoly után kapkodnánk, mint a cowboyok a vadnyugati filmekben.

RUDI *(lehiggadva, józanul)*. Ne ijedj meg, nem is fog. Nekem is csak a szám jár, az is csak titokban, ugyanis a puliszka sohasem robban, legfeljebb pukkan, hölgyeim és uraim. Te milyen megoldásra gondoltál?

HELGA. Beadtad a kivándorlási kérvényed?

RUDI *(majdnem kiejti kezéből a hegedűt)*. Azt még nem, mert attól a perctől kezdve, hogy beadom, még csak esélyem sincs, hogy valaha munkát kapjak ezektől. Hiszen egy ilyen procedura egy évig is eltarthat, ha nem kettőig. Küldözgetnek ide, küldözgetnek oda, akták, bélyegek, engedélyek... Ajjaj, még a verejték is kiver, hacsak erre gondolok, miközben nemcsak élnem, de még a lakás részleteit is törlesztenem kell valamiképp. Márpedig pénz nélkül...

HELGA. Ezt értem úgy, hogy visszalépsz, vagy még mindig azon tanakodsz, emigrálj vagy ne emigrálj?

RUDI *(kínosan fesszeng.)* Micsoda kérdés! Természetesen emigrálok, csak...

HELGA *(Rudi szájára teszi a tenyerét)*. Ez a lényeg, a többi csupán pénz és türelem kérdése. *(Szájon csókolja, majd derűsen kivesz a retiküljéből néhány bankjegyet.)* Elég lesz? Meg tudtok belőle élni egy hónapig?

RUDI *(felcsillanó szemmel)*. Apám, mennyi pénz! Nem is tudom, illik-e elfogadnom. *(Aurica dühös fintorokat vág a háttérben.)*

HELGA. Meg akarsz sérteni? Nyugodtan elfogadhatod. Istennek és a cukrászdamnak hála ennyit még megengedhetek magamnak.

AURICA. Kisztihand. *(Térdbók.)* Éljen Ausztria!

*(Kopogtatnak. A lány kisántikál a szobából.)*

## Harmadik jelenet

*(Blaj és az előbbieek.)*

BLAJ. Jó napot kívánok! De nehéz magukhoz ide feljutni! *(Lihegve törli meg a homlokát.)*

RUDI. Üdvözlöm, domnu<sup>15</sup> Blaj! Fáradjon beljebb, és fújja el szaporán, mi a baj!

BLAJ. Honnan veszi, hogy baj lenne?

RUDI. Na hallja, felkaptatott volna ekkora hassal idáig?

BLAJ. Nono, maga csak hagyja békén a hasamat, és válaszoljon inkább néhány kérdésre.

RUDI. Nem lehetne máskor, domnu Blaj? Amint látja, nem vagyok egyedül.

BLAJ. Jó, nem bánom, de holnap, biztos lehet benne, hogy megint eljövök, ezért tisztelettel megkérem, legyen itthon okvetlenül ilyen tájt! *(Megnézi a karóráját.)* La revedere! Viszontlátás-

---

<sup>15</sup> Úr.



ra! (*Elindul az ajtó felé.*) Nem, a dracuba! (*Visszafordul.*) Ki van zárva, hogy én ide megint felmásszak, mert hol maga nincs itthon, hol ez az átkozott lift nem működik.

RUDI. Hát ha olyan sürgős, bökje ki, mi járatban van minálunk!

BLAJ (*kutatóan körülnéz, és megakad a szeme a meghosszabbított radiátoron.*) Megengedi? (*Odaballag a központi fűtőtesthez.*) Első kérdés. (*Diadalmasan.*) Kitől kapott engedélyt, hogy kibővítse ezt a kalorifert?

RUDI. Miért, ehhez engedély is kell?

BLAJ. Ungvári úr. Most mit ízél? Mindketten tudjuk, hogy a kaloriferek önkényes toldása szigorúan tilos a blokkokban.

RUDI. Én nem tudtam, s mivel az utolsó emeleten lakom, ami nehezebben fűthető, magától értetődőnek tartottam, hogy hozzám nagyobb kalorifert kellett volna szerelni. Csakhogy nem tették, ezért szereltem én engedelmeimkel.

BLAJ. Pontosítsunk: engedelmeimkel nélkül.

RUDI. Kérdezhetek én is valamit?

BLAJ. Tessék, de igazán nem szeretném feltartani a hölgyeket, másrészt ezek az ügyek csakis ránk tartóznak.

RUDI. Ha arra célozz, küldjem el őket, vagy húzzanak el udvariasságból ön miatt, máris kijelenthetem, hogy nem mennek sehova. Tudniillik rokonok, ugyanakkor vendégek, akiket én nem szoktam csak úgy kirúgni.

BLAJ (*zavartan nevetgél*). Jó a humora. Hogy kívánhatnék én magától effélét! A dracuba, azt azért elárulhatná, miért pikkel rám ennyire, domnu Ungvári.

RUDI. Pikkelnék? Téved, nem pikkelek. Arra azonban mégis csak kíváncsi lennék, honnan a fenéből tudhatta, mit csináltam a radiátorral, merthogy nem csak most vette észre, az tutifix.

BLAJ. Ja, uram, egy adminisztrátornak mindenről kell tudnia. Ezért adminisztrátor, ugyebár? Apropos, mi újság a közös költséggel? Elég rég nem járt már az irodámban e célból.

RUDI. Ez a második kérdése? Mellesleg jó kérdés. Hogyha én ezt tudnám, domnu Blaj.

BLAJ (*meghökken*). A dracuba, maga nem akar fizetni?

RUDI. Szó sincs róla, fizetnék én boldogan, de miből, drága Blaj bácsi, ha még munkahe-lyem sincs átmenetileg?

BLAJ. Bácsi a nagyapja. Fizetni pedig kell, különben egy szép napon még a garzonja is ráme-  
het.

RUDI (*felhördül*). Miii? Az én garzonom? Csak azért, mert nem guberálok le magának né-  
hány vacak lejt havonta?

BLAJ. Da, da<sup>16</sup>. A törvény, az törvény. Legrosszabb esetben bizony akár ez is megeshet.

RUDI. Vis maior nincs, méltányossági haladék vagy ilyesmi? Legalább addig, amíg ismét állást talállok.

BLAJ. Én nem tudok róla, úgyhogy domnu Ungvári, fizet, vagy nem fizet?

RUDI (*dacosan*). Nem fizetek.

BLAJ. Meg voltam győződve. Ahogy magát ismerem...

HELGA (*közelebb lép a férfiakhoz*). Bocsánat, hogy közbeszólok. Mennyi lenne az a bizo-  
nyos tartozás?

BLAJ. Pillanat! (*Előveszi a számológépét.*) Ötszáz lej, plusz háromszáz az illegális szerelésért járó amenda<sup>17</sup>.

RUDI. Hogy az a magasságos... ! (*Ismét az égre néz, és többször egymás után keresztet vet.*)  
Entschuldigung!

---

<sup>16</sup> Igen.

<sup>17</sup> Pénzbírság.

HELGA. Vissza fogja állíttatni. Azt azért megjegyzem, nekem úgy tűnik, kettőjük közül, nem Rúdi az, aki pikkel a másikra. *(Kivesz a retiküljéből nyolcszáz lejt, és átnyújtja a meglehetősen testes ügyintézőnek.)* Meg van elégedve?

BLAJ. Abszolút. Nyugtát egyelőre nem adok, de ha domnu Ungvári lefárad holnap délelőtt az irodámba, rögtön megkapja. Hölgyeim! Domnu Ungvári!

HELGA. Viszontlátásra! Örülök, hogy megismerhettem. Remélem, a jövőben elnézőbb lesz a lakókkal. Sajnos elég nehéz idők járnak ránk mostanság, amit csakis úgy enyhíthetünk némileg, ha nemre, fajra és nemzetiségre való tekintet nélkül nyújtunk segítő kezet egymásnak. Itt van példának mindjárt az unokatestvérem, Rúdika. Szorgalmas, jó nevű muzsikus. *(Titokban Rudira hunyorít.)*

BLAJ. Mióta? Hát nem nyomdász az unokatestvére?

HELGA. Nyomdász?

BLAJ. Az, értesüléseim szerint legalábbis. Hogy aztán emellett muzsikál is, azt, izé... eddig még nem tudtam.

RUDI. Nocsak, eszerint mégiscsak van valami, amiről maga sem *értesült*?

HELGA. Megengedik, hogy folytassam? *(Szünet.)* Köszönöm. Muzsikus, nyomdász egyre megy. A fő az, hogy lelkiismeretes, sokoldalúan képzett dolgozó, aki önhibáján kívül maradt állás nélkül. Erre jön maga, és olyasmiért bünteti, ami még a szocialista etika szellemének is ellentmond. Pedig még ott a húga is, szegény mozgáskorlátozott testvére, akit szintén ő tart el, ami még a kommunista aranykor hajnalán sem gyerekkjáték, Blaj elvtárs.

BLAJ. Persze, persze, megértem, de... *(Gyanúsan méregeti Auricat.)* Elnézést! Nem találkozunk mi már valahol?

RUDI. Volt szerencsém, köszönöm, hogy meglátogatott. Ami pedig a szocialista etikát illeti, nem ártana komolyabban venni időnként. Ezt a Pártunk és Kormányunk élén hazánk nagy fiával, Nicolae Ceușescu elvtárssal is hangsúlyozta már jó párszor, és ha maga nem ért egyet velük, domnu Blaj...

BLAJ *(gyorsan)*. Ki mondta? A dracuba, magától értetődik, hogy egyetérttek, és én nem is az ellen, hanem annak értelmében járok el, amikor érvényt szerzek a törvénynek.

HELGA. Helyes, drága uram, ez is a feladata. *(Nagyot tüsszent.)*

BLAJ. Egészségére!

HELGA. Kösz. Persze az sem lényegtelen, mi módon, a szocialista humanizmus vagy a kapitalista módszerek szerint járunk el. *(Fokozódó pátosszal.)* És abba a hitbe se ringassa el magát, miszerint még ha így is lenne, ugyan bizony ki tudja, valóban mindig azt tesszük, ami-re egy-egy gyűlésen, értekezleten szoktak esküdni. *(Nyomatékosan.)* Ugyanis van, aki tudja, Blaj elvtárs, aki mindent lát, hall, s még egy levél sem hullhat le a fáról úgy, hogy ő azt meg ne hallaná.

BLAJ. Egen, a Jóisten. *(Észbe kap.)* A, dracuba, dehogyis! Miket zagyvál itt összevissza, nem értem.

RUDI. Pedig egyszerű. Kukkantson a falra, és mindjárt megérti.

BLAJ *(elfehéredve fedezi fel a falon az elnök arcképét)*. Aha! Az más. Öexcellenciája tényleg mindent lát. *(Megint megtörli a homlokát.)*

RUDI. Mi az, Blaj bácsi? Csak nincs melege ebben a farkasordító hidegben! *(Megnézi a fali hőmérőt.)* 11C °. A mennykőbe, ki az a vadmarha, aki még télen is áram, meleg víz és fűtés nélkül hagy bennünket!

BLAJ *(teljesen megzavarodik, látszik rajta, hogy nem tudja, hova tegye Rudit és a vendégét.)* Mit tudom én, illetve... Az az érzésem, hogy nagy smekker maga, fiatalúr.

RUDI. Igazán? Aztán miért, bade<sup>18</sup> Blaj? (*Élesen.*) Amiért azt találtam mondani, hogy sötétségbe borult a Fény országa, hogy fázunk, és éhezünk...? Magának mi a véleménye ezzel kapcsolatban?

HELGA (*mintegy nyomatékként kétszer egymás után tüszent*). Úgy látszik, meghültem. Nem ismer valami jól bevált népi gyógymódot megfázás ellen, nagyfőnök?

BLAJ (*mogorván*). Nem. (*A kijárat felé kolbászol, onnan vissza, és ismételten megtörli a homlokát*). Ez... ez, kérem, provokáció. Egyáltalán mit akar tőlem hallani? Ei, bine<sup>19</sup>, felejtjük el azt a radiátort! Én nem láttam semmit, maguk meg hallgatnak. Nézzék, még ezt a háromszáz lejt is visszaadom önöknek.

RUDI. Ide vele, és ajánlom, máskor se lásson semmit se, hacsak nem óhajtja, hogy megtudjanak magáról is egyet-mást odafönt.

(*Blaj még mondani akar valamit, de csak legyint egyet, és köszönés nélkül távozik. Alig lép ki a lakásból, Rudi és a többiek hatalmas hahotára fakadnak.*)

AURICA. Még egy ilyen balféket! Ez sem teszi be a lábát ide többé, fogadjuk.

(*Rudi utánozni kezdi az adminisztrátort, mire még nagyobb lesz a derűtség.*)

HELGA. Jaj, fejezd be, mert mindjárt széthasadok a nevetéstől! (*Hirtelen elkomolyodik.*) Egy dolgot azért én sem értek, Rúdika. Miért nevezett nyomdásznak téged az a balfácán?

AURICA. Pszt, halljátok ezt a surrogást?

RUDI. Megjött az áram, hölgyeim. Működik a felvonó. (*Ceaușescu képe felé hajolva.*) Köszönjük, nagypapi. (*Mindkét karját az ég felé emeli.*) Szeretlek Románia! (*Ezután bekattint a rádióba egy kazettát, s a következő pillanatban felcsendül Vasile Alecsandri Hora Unirii (Az egyesülés órája) című megzenésített költeménye:*

Hai să dăm mână cu mână  
Cei cu inima româna,  
Să-nvârtim hora frăției  
Pe pământul României!<sup>20</sup>

Szabad? (*Odalép Auricához, kirántja a szoba közepére, melléje Helgát, és táncolni kezdenek.*)  
(*A nő több-kevesebb sikerrel megpróbálja utánozni Rudi tánclépéseit. Csupán Aurica csetlik-botlik meglehetősen groteszk hatást keltve közöttük.*)

HELGA. Mondtam már, hogy nem vagytok teljesen komplettek?

(*Felberreg az előszoba csengője.*)

RUDI. Ez meg megint ki a franc lehet? Aurica! Volnál szíves utánanézni, ki meri zavarni tánc közben az Ungvári-rezidencia lakóit!

(*Aurica kitáncol a hallba, majd lángoló arccal siet vissza Rudihoz.*)

Ki volt az?

AURICA (*halkan*). Peșitorul meu din Debrețin.<sup>21</sup>

RUDI. Imposibil! Ce caută aici neanunțat? Oare ce va spune, dacă te vede așa șchioapă și cocoșat? Trebuie să scăpăm neapărat de el.<sup>22</sup>

HELGA. Mi a probléma? Nem kommunikálnátok magyarul, hogy én is megértsem?

AURICA. Pardon! Arról beszéltünk, hogy olyan nemkívánatos látogatónk érkezett, akitől mindenképp meg kell szabadulnunk.

<sup>18</sup> Bácsi; kedves

<sup>19</sup> Jól van!

<sup>20</sup> Adjunk kezet román szívű társaim, és ropjuk el Románia földjén a testvériség óráját.

<sup>21</sup> A debreceni kérőm.

<sup>22</sup> Lehetetlen! Mit keres ez itt bejelentetlenül? Vajon mit fog mondani, ha meglát így sántán és púposan? Föltétlenül meg kell tőle szabadulnunk.

HELGA. Annyira nemkívánatos?

AURICA. Annyira.

HELGA. Akkor ne engedjétek be, és semmi probléma.

AURICA. Késő. Már megkérdeztem, kit keres.

RUDI. A túróba, miért nem néztél ki előbb a kémlelőn, és utána kérdezted volna meg, kit keres?

AURICA *(bűnbánóan)*. Sajnálom. Így alakult.

RUDI. Most aztán nyakig benne vagyunk a lekvárban.

HELGA. Mégis ki vár kint, hogy így be vagytok rezelve? A rendőrség?

AURICA. Nem.

RUDI *(merész ötlettől vezérelve)*. Pontosabban olyasmi, csak egy picivel még rosszabb. *(Sokatmondóan néz a leányra.)* A Securitate<sup>23</sup>, gnädige Frau.

HELGA *(szokatlanul elkomolyodva)*. Zum Kuckuck<sup>24</sup>, róluk én is hallottam. De mit keresnek ezek nálatok?

RUDI. Gözöm sincs. De még mielőtt megtudnánk, javaslom, pakold be magad ebbe a szekrénybe.

HELGA *(felháborodottan)*. Megörültél?! *(Büszkén kihúzza magát.)* Én Ausztria Köztársaság szabad állampolgára vagyok, és ha egy újjal is hozzám nyúl valaki, abból olyan diplomáciai botrányt kavarok...

RUDI. Hogy Auricat és engem is rögvest lecsuknak. Remélem, nem akarsz bennünket ilyen atrocitásnak kitenni.

HELGA. Hogyhogy titeket? Miért nem engem, bár ezt sem igen értem, mi okból.

*(Újabb, ezúttal hosszabb csengetés.)*

RUDI. Kérlek! Majd megmagyarázom később, de erre most nincs idő. *(Kinyitja a szekrény ajtaját.)*

HELGA. Jó, jó, bemászok. *(Nagy nehezen bepréseli magát a szekrénybe.)* Legalább annyit árulj el, miért csuknának le téged miattam!

RUDI. Ez a törvény, Helgácska. Hozzád, mint osztrák állampolgárhoz, nyilván nem nyúlnak. Csupán az a bökkenő, hogy be kellett volna jelentenünk téged a zsaruknak, és ha ez a szekus itt in flagranti kap bennünket, ma éjjel már a rendőrségen alhatok.

AURICA. Aztán vigyázz, nehogy eltüsszentsd magadat, mert ha megtalálnak itt a sifonban, az isten sem húzza ki Rudit a lekvárból.

HELGA. Majd vigyázok. Legrosszabb esetben beletrüsszentek egy kabátba. Mein Gott, micsoda országba csöppentem!

## Negyedik jelenet

*(Ervin és az előbbieek.)*

ERVIN *(elsőnek nyit a szobába kezében két jókora bőrönddel)*. Meglepetés!

RUDI. Hát te mit keresel itt, Ervinke? *(Auricához, aki a hallban újra púp és bicegés nélküli leánnyá változott.)* Ejnye-bejnye, miért nem értesítettél, milyen kedves vendéget vársz ebédre? Jaj, de örülök neked, kispajtás! *(Kitárt karokkal siet a fogorvoshoz, és erőteljesen megöleli a cingár vőlegényt.)* Hogy ityeg a fityeg, doktor úr? Látom, szeretsz meglepetést okozni. *(Pajkosan meghuzigálja a kecskeszakállát, és többször arcon paskolja.)*

AURICA. Csüccs le, Ervinke! *(Neheztelően.)* Máskor pedig lepj meg mással, ne azzal, hogy csak úgy, ukmukfukk, betoppansz. Még szerencse, hogy itthon találtál, de az is előfor-

---

<sup>23</sup> Román titkosszolgálat.

<sup>24</sup> A pokolba/manóba!

dulhatott volna, hogy a Bihari Havasokban síelek, és akkor... Akkor visszafordulnál két ekko-ra táskával?

ERVIN. Igazad van: nem nagyon. Elnézést! Még le sem vettem a kabátom.

RUDI. Nem is kell. Amint a mellékelt ábra mutatja, mi is nagykabátban fogadtunk.

ERVIN. Szörnyű! Ti még mindig itt tartotok? Nekem ugyan semmi közöm hozzá, de már én is alig várom, hogy Ceaușescu is kifizesse a román állam adósságát.

RUDI. Kifizeti, ha fizeti, bár én, személy szerint már ebben is kételkedem tekintetbe véve grandomániás terveit. Kétségtelen, hogy nemrégén még Nyugaton is díjazták emiatt, mindekelőtt persze amiért „külön utasként” mutatkozott be az uraknak.

ERVIN. Külön utasként? Ez nálatok mit jelent?

RUDI. Hogy nem mindenben követi a szovjet forgatókönyvek utasításait. Például: gyakorlatilag megszüntette Románia részvételét a Varsói Szerződésben, aztán elítélte Csehszlovákia 68-as megszállását, és sportolókat mert küldeni a Szovjetunió által bojkottált 84-es Los Angeles-i olimpiára. De amit most csinál, arra már mintha az USA is kezdene ráunni. Kivéve esetleg a másik nagy testvért, Deng Xiao-ping elvtársat vagy II. János Pál pápát, akiről mostanában az a hír járja, hogy megdicsérte a Kárpátok géniusát.

ERVIN. Nem hinném. Nem olyan ember az, akit bárki csak úgy átverhet. Mégis mit bírna egy ilyen scornicești-i parasztban?

RUDI. Nem sokat, viszont tény és való, hogy betiltotta a fogamzásgátlók használatát.

ERVIN *(Auricához elismerően)*. Úgy vágja, mintha könyvből olvasná. Persze nem csoda, ha valaki nyomdában dolgozott. (A markába fúj, melengeti.) Hoznál nekem egy forró feketét, tündérmé!

AURICA *(bólint, kimegy a konyhába, és visszatér egy tálcával. Teletölt két csészét, és odanyújtja a férfiaknak.)* Parancsoljatok!

ERVIN. Köszönöm. De hiszen ez tea, rubintos virágom.

AURICA. Ez biz az, miután a kávénk már réges-rég elfogyott.

ERVIN. Hogy az ördögbe, amikor legutóbb két kilót is sikerült átcsempésznem a határon?

RUDI. Hja, barátom, nálunk a kávé aranyat ér, ezért tízszeres áron eladtuk.

ERVIN. És megvették? *(Fejét ingatja.)* Ha nem tőled hallom, el sem hinnék ilyesmit. *(Kivesz a bőrdönből egy üveg skót whiskyt, kis csomag kávé és egy karton cigarettát.)* Ihol az utánpótlás!

RUDI *(kiveszi kezéből a palackot, és megpuszítja, utána gyorsan Ervint is, amitől az szinte lefordul a székeről.)* Ász vagy, fogmester! Hanem a Karavánod... Na ja, az lehetett volna valamicskét testesebb.

ERVIN. Elnézést, nem az én hibám. A többi zsebre vágta a román vámosok. *(Auricához.)* Akkor csinálnál nekünk mégis egy kávé, ha nem esik terhedre?

AURICA. Naná, hogy csinállok. Két-három perc, és máris itt vagyok. *(El.)*

ERVIN *(előzőeken töltsz a whiskyből.)* Egészségedre!

RUDI. Proszit, sógorkám!

*(Koccintanak, majd mindketten rágyújtanak egy cigire.)*

RUDI. Hogy megy a meló? Van elég beteged? Bárcsak én is fogorvosnak tanultam volna valamikor! Nem, mintha komálnám a szakmádat, de könnyű, tiszta mesterség, a tetejében háromszor annyit kerestek, mint mi, nyomorult nyomdászok.

ERVIN. Háromszor éppen nem, de amit nem keresünk meg a rendelési idő alatt, megkereshetjük utána. Mint mindenki más, aki nemcsak húst, hanem süteményt és gyümölcsöt is enne ebédre.

RUDI. Logikus! Egyébként, megnyugtatlak, mi is ezt tesszük. Mindössze az a különbség, hogy ti ezért pénzt kaptok, minket viszont kirúgnak, mert nálunk mindenféle túlmunkát fekete melónak neveznek. Illetve, bocsánat, még ott a hazafias munka is, a munka patriotică, de hogy ezért mennyit fizetnek, jobb, ha meg se kérdezed.

ERVIN. Te még mindig nem találtál munkát magadnak?

RUDI. A szakmámban nem, s miután máshoz nem értek, előbb-utóbb segédmunkási állást kell vállalnom. De hát ez van. Mit lehet itt csinálni? (*Elszontyolodik.*)

ERVIN. Szerencsétlen ország, szerencsétlen emberek! Nem azért mondom, újabban nálunk sem kolbászból fonják a kerítést, azért egy vacak adósság vagy akármi miatt nem csinálunk ki egy fél országot. (*Hirtelen elpirul.*) Oké, oké, elismerem: 1956. Viszont az akkor volt, és tiszta szívből remélem, hogy maga Kádár sem statuálna ilyen példát még egyszer.

RUDI. Elhiszem, elhiszem, annál is inkább, mert mi speciel felnézünk az öreg harcosra.

ERVIN (*nem hisz a fülének*). Te, hm, elnézést, amiért megkérdezem, te... párttag vagy?

RUDI (*paprikásan*). Doki, doki, ne hekulázz, mert meghúdom a szakállad.

ERVIN (*riadtan hátrál*). Állj! A szakállamhoz ne nyúlj, mert megharaplak.

RUDI. Vau-vau! (*Most ő tölt az orvosnak.*) Allah növecsze meg a szakállad!

ERVIN. Egészségedre! Finom ez a whisky. Egy betegemtől kaptam ajándékba, s mivel én nem iszom, bedugtam ezt is nektek a bőröndbe. (*Gyorsan felhajt még egy pohárral.*) Szóval nem vagy kommunista. Akkor tényleg nem értem, mit eszel az „öreg harcoson”, mert nálunk a komcsikon kívül nem sokan szeretik. Persze érthető. Hogy lehet egy tömeggyilkost szeretni?

RUDI. Nem tudom. Ezen még nem meditáltam. De a tény, az tény: a nagyváradiak zömének imponál. Olyan... olyan szolid ember, nem? Magas posztja ellenére is megmaradt egyszerű munkásnak, egyszerű ruhákban jár, és még a krumplilevest is megeszi.

ERVIN. Az meg, Deng Xiao-pinggel a pekingi kacsát, Ceaușescuval a krumplis derelyét, Husákkal a sztrapacskát, egyszóval nagy színész az öreg, be is dőlnek neki rendesen.

RUDI. Azért a fél országot *már nem* nyírná ki, mint Ceaușescu, vagy rosszul hallottam?

ERVIN. Nézd, a dolog nem olyan egyszerű. Való igaz, hogy mi itt magyarban nem nagyon ugrálunk Kádárért. Többek között én sem, mégis hiba lenne egy emberről csak rosszat mondani. Másrészt a körülmények és az emberek is változnak, tehát Kádár sem az, mint amilyenek 56-ban megismertük. Megöregedett, elfáradt, és már főtitkár sem, mert leváltottuk, ergo konyec filmá<sup>25</sup>, egy szót se többet az öregről.

RUDI. Mi úgy tudjuk, lemondott. Különben semmi jelentősége, mert a befolyása állítólag megmaradt, és még mindig ő kormányozza az országot.

ERVIN. Nem hinném. Azért Grósz Károlyt sem a gólya költötte, illetve bocsánat, megfledkeztem Németh Miklósról, ugyanis per pillanat ő a jelenlegi kormányfőnk.

RUDI. Szaporán haladtok. Csak nálunk nem változik semmi sem. (*Egyre jobban elkeseredik.*) Legfeljebb rosszabbra. (*Ő is felhajt egy pohárral.*) Hogy az isten pusztítaná el ezt a világot!

ERVIN. Nyugalom, fiacskám, nyugalom! Borúra jön a derű, csak ki kell várni szép csendesen, utána te is más szemmel nézed a dolgokat. (*Szünet.*) Auricaval semmi gond? Még mindig abban a zűrös bárban ügyködik.

RUDI. Zűrös, nem zűrös, megél belőle anélkül, hogy ezért esténként kint az utcasarkon ríszálna a fenekét. Bocs! Hülyeségeket beszélek.

ERVIN. Ó, hogy az a kaporszakállú... (*Felkapja az üveget, és jól meghúzza.*)

RUDI (*ironikusan*). Nyugalom, öreg, nyugalom! Borúra jön a derű, csak ki kell várni szép csendesen, utána te is más szemmel nézed a dolgokat.

ERVIN. Szerinted szeret engem a húgocskád?

RUDI. Kérdezd meg tőle, de előtte jól tennéd, ha megdobnád egy nercbundával. A többi nem számít. Még az sem, ha véletlenül nemet mond, mert a végén így is, úgy is hozzád megy.

---

<sup>25</sup> Vége a filmnek.

ERVIN *(megrázza a fejét)*. Tessék? Ja, értem már! Hogy te milyen vicces ember vagy! Pedig én komolyan kérdeztem, tudniillik én tizenöt évvel vagyok idősebb a húgodnál. Ráadásul egy fejjel alacsonyabb, pápaszemes és bizony kopasz is.

RUDI. Eh, mit számít ez, ha neki pont ez a zsánere.

ERVIN. Hohó, azért ne füllents! Rudikám, miért gúnyolódsz velem, amikor enélkül is eleget eszem magam miatta? Végül is ki tudja, miközben én Debrecenben húzogatom a fogakat, ő éppen egy kigyúrt testű sráccal dug valahol.

RUDI *(elvörösödik)*. Még csak ez hiányzik! Le is törném azonnal a domnisara<sup>26</sup> derekát.

ERVIN. Tulajdonképp, neked bevallom, azért állítottam be így bejelentetlenül hozzatok, hogy tetten érjem valakivel. De most már, hála neked, ilyen *meglepetésre* többé nincs szükség. Köszönöm. *(Hevesen megpusztilja.)* Ezennel ünnepélyesen fogadom, ha sikerül feleségül vennem Auricat, téged is magammal viszlek magyarba.

RUDI. Engem? Nehezen. Ausztriába, Németországba vagy Amerikába szívesen hagynám, hogy elcsábíts, de magyarban csak cseberből vederbe kerülnek.

ERVIN. Ma lehet, holnap... már nem biztos. Elég jó a szimatom, nekem elhiheted. Hunniában valami készül, írta egyszer Ady Endre. Munka, kenyér már van, a földeken vetnek, aratnak, és a gyárakban is füstölögnek a kémények, barátom.

RUDI. Micsoda sóder! És még te kérdezed, nem vagyok-e véletlenül kommunista.

ERVIN. Nem sóder, bár azzal én is tisztában vagyok, hogy hiába van húsunk, kenyérünk, ha még mindig ott vannak a nyakunkon a komcsik és az oroszok. De már nem sokáig, úgy rémlik. Afganisztánból például máris elkezdtek a kivonulást, és ha minden jól megy, nemso-kára innen is lelépnek.

RUDI *(énekel)*. Holdvilágos éjszakán, miről álmodik a lány.

ERVIN. Az öreg mindenestre már nem sok vizet zavarhat, az MSZMP reformál, nemrég alakult a FIDESZ, aztán az SZDSZ, és a kisgazdák is kezdik gatyába rázni magukat. Tudsz róla? Ugye, nem, mert ti csak azt lesitek, mikor pukkan, már ha egyáltalán pukkan nálatok a mamaliga<sup>27</sup>.

AURICA. Trá-trá-trá, itt a kávé, gyerekek! *(Felszolgálja a feketét.)*

RUDI *(csettint)*. Zamatos kávé, s noha egyre kevesebb van belőle, Váradon mégis mindenki vígan *(kétértelműen)* feketézik.

*(Helga váratlanul eltüsszenti magát a szekrényben. A lány rögtön kapcsol, és úgy tesz, mintha ő tüsszentett volna.)*

RUDI. Zur Gesundheit! Egészségedre!

AURICA. Köszönöm.

ERVIN *(odamegy a bőröndhöz)*. Na nézzük, mit eszünk ebédre.

*(Újabb két tüsszentés.)*

ERVIN, RUDI *(egyszerre)*. Egészségedre!

AURICA. Elnézést! Ezen a télen már másodszor hültem meg ebben az igluban.

ERVIN. Kamillavirágod nincs itthon?

AURICA. Dehogy nincs.

ERVIN. Akkor mars a konyhába! Egy székfűves inhalálás a legjobb gyógyszer ilyenkor. Van itt a bőröndben kevés citromy is. Főzöl egy teát, és mindjárt jobban érzed magadat.

AURICA. Hagyd, majd elmúlik. Különben is már bevettem egy aszpirint.

RUDI. Hallgass az uradra. Itt ő a szakember. *(Titokban jelzi, hogy ne ellenkezzék, és tűnjenek már el a szobából.)*

AURICA. Oké! Menjünk, uram és parancsolóm!

<sup>26</sup> Domnișoara (rom.): a kisasszony.

<sup>27</sup> Puliszka.

ERVIN *(felkapja a bőröndöt)*. Elnézést! *(Mindketten el.)*

RUDI *(gyorsan kinyitja a szekrényajtót)*. Elmentek. Mássz ki gyorsan a szekrényből!

HELGA. Naná, hogy kimászok! Nem is értem, miért nem másztam ki eddig is. Volnál szíves megmagyarázni, ki ez a bakkecske, merthogy nem szekus, az nyilvánvaló. Szekus? Ne-vetséges. Ez az alak senki más, mint Aurica barátja. Csak azt furcsállom, miért kell ezt titkolni.

RUDI. Mert... Később, drága, később mindent tisztázok, de most erre nincs időnk.

HELGA. Már megint később? Már megint nincs időnk? Rúdi, Rúdi, was verheimlichst mir, antworte!<sup>28</sup>

RUDI. Ugyan, mit titkolnék. Csupán az a kérésem, olyan helyre rejtőzz, ahonnan nem hallanak. Talán legjobb lenne kint a balkonon.

HELGA. De hát miért, ha nem is szekus a bakkecske? Különben is odakünn még hidegebb van, mint idebent. Azt akarod, hogy megfagyjak?

RUDI. Majd bebújsz egy kisztnibe. Ja, van ott egy böhöm nagy láda, oda nyugodtan bemászhatasz. *(Odasiet az ágyneműtartóhoz, és kivesz belőle egy takarót.)* Ezzel takarózz be, én meg majd igyekszem megszabadulni a kecskétől. Az egész nem tart öt, legfeljebb tíz percnél. Ennyit csak kibírsz, könyörgöm. *(Kinyitja az erkélyajtót.)* Parancsolj!

HELGA. Nem megyek.

RUDI. Neeem?

HELGA. Nem. Már megbocsáss, de valahogy nem tetszik nekem ez a történet.

RUDI *(letörten rogy a hintaszékbe)*. Kérlek. Nincs erőszak. Akkor foglalj helyet, és figyelj, mert mindjárt kezdődik az előadás.

HELGA. Miféle előadás?

RUDI. Majd meglátod, ha továbbra is itt maradsz.

*(A cukrásznő leül. Kb. egy percig nem is szólnak egymáshoz.)*

HELGA *(nem bírván a feszültséget izgatottan felpattan)*. Nem bánom, a kedvedért oda is bebújok. De csakis a te kedvedért, és ha kiderül, hogy semmi alapja nem volt az egésznek, utoljára másztam fel ebbe a kacsalábon forgó kastélyba.

RUDI. Úgy legyen.

*(Kilépnek az erkélyre, s miután Rudi besegíti Helgát a ládába, megkönnyebbülve tér vissza. Kis ideig semmi sem történik. A fiatalember visszaül a hintaszékbe. Lassan sötétség borul a színpadra. Aurica és Ervin vitatkozva jönnek vissza a konyhából.)*

AURICA. Pedig így van, akármit mondanak is az okosok. Milyen sötét van! *(Rudihoz.)* Te meg mit búslakodsz itt a sötétben, ahelyett hogy élveznéd isten, pardon, szeretett elnökünk csodálatos ajándékát? *(Felgyújtja a villanyt.)*

RUDI. Nem búslakodom, csak úgy üldögélek.

ERVIN *(felfigyel a rádióból kiszüremelő zenére)*. Á, argentin tangó! A kedvencem. *(Aurica felé hajolva.)* Szenyorita<sup>29</sup>?

*(Önfeledten, széles mozdulatokkal táncolnak.)*

RUDI *(tapsol)*. Brávó! *(Rejtett iróniával.)* gyönyörű pár vagytok.

*(Csöngetnek.)*

Ez nem lehet igaz! Máskor hős számra sem dugja ide az orrát a kutya sem, most tessék, minden órában rám csönget valaki. *(Auricához.)* Küld a pokolba! Ma már senkit sem fogadok.

*(Aurica az előszobába siet. Dühös, egyre hangosodó szóváltás, majd nagy dérral-dúrral becsörtet Rudi baloldali szomszédja, egy pakombartos, negyven, negyvenöt év körüli úriember.)*

---

<sup>28</sup> Mit titkolsz előttem, válaszolj!

<sup>29</sup> Kisasszony.



## Ötödik jelenet

(Vágányi és az előbbie.)

VÁGÁNYI. Jó napot kívánok!

RUDI. Ni csak, a Vágányi úr! Jó napot adjon isten! Micsoda kellemes meglepetés. Már régóta nem láttam.

VÁGÁNYI *(fojtott gyűlölettel)*. Mondja, magának tényleg az a szándéka, hogy megőrizze a szomszédjait?

RUDI. Aurica, légy szíves, kísérd ki a vendéget, és máskor kérdezd meg, mit óhajt, mielőtt beengedsz valakit a lakásba.

AURICA. Kérdeztem, de ő mindenáron veled akart beszélni.

RUDI. Igazán? Micsoda megtiszteltetés. Fájdalom most nem érek rá, úgylátja jön vissza más alkalommal.

VÁGÁNYI. Ez az utolsó szava?

RUDI. A legeslegutolsó.

VÁGÁNYI. Rendben van. Majd meglátjuk, akkor is így válaszol, amikor beidézik csendháborításért a milíciára. Azért mégiscsak felháborító, hogy maga miatt egy egész emelet tűkön ül. Hát nincs magában semmi belátás? Miért nem rádióznak halkabban vagy fülhallgatóval, hogy ne kelljen nekünk is magát hallgatnunk?

RUDI. A zene csak hangosan élvezhető igazán.

VÁGÁNYI. Mit mondott?

RUDI *(lehalkítja a rádiót)*. A zene csak hangosan élvezhető igazán.

VÁGÁNYI. Magának. Nekem halkan, miközben másokat kifejezetten a hangos zene irritál. Nem beszélve azokról, akik aludnának is, Ungvári úr.

RUDI. Nappal, mert hiszen még nappal van?

RUDI. Ugyan, ne tegyen úgy, mintha nem tudná, hogy mi, CFR-kontrollőrök<sup>30</sup> egy-egy éjszakai műszak után nappal pihenünk.

AURICA. És ilyenkor járunk lábujjhegyen? Beszéljünk suttogva, vagy hogy képzeled?

VÁGÁNYI. Nem suttogva, csak halkabban, no és a táncot is mellőzhetnék, ugyebár. Ennyit csak elvárhatunk egy jóézésű szomszédtól.

ERVIN. Bocsánat, amiért közbeszólok, de ezzel azt akarja tudatni, hogy a mennyasszonyomban nincs jóézés?

VÁGÁNYI. Ön kicsoda, és milyen mennyasszonyról szövegel?

ERVIN. Miután maga sem mutatkozott be, az első kérdést meg sem hallottam. A mennyasszonyom pedig itt áll ön előtt.

VÁGÁNYI. Aurica kisasszony? De hát ő Ungvári úr...

RUDI *(Ervinhez)*. Hagyd a francba! Mit vitatkozol ezzel a kukacoskodó *kalauzzal*? Ha látnád, mit művel egy-egy ellenőrzéskor a vonaton. Én láttam, ezért nem is vártam tőle egyebet. Még szerencse, hogy csak egy blokkban és nem háztartásban élek ilyen alakokkal.

ERVIN. Nem vitatkozom, csak elvárom, hogy tisztelettel bánjanak a társaságomban levő hölgyekkel, urakkal. Lehet, hogy Váradon nem ez a sikk, de nálunk odahaza még adnak az illemre.

VÁGÁNYI. Ne te ne! Aztán hol van az az *odahaza*, és egyáltalán, újra kérdezem: kicsoda maga, hogy ilyen pökhendin mer velem beszélni?

---

<sup>30</sup> MÁV-ellenőrök.

RUDI. A francba, még csak az hiányzik, hogy a vendégeimet is kifaggassa! Menjen inkább haza, és vallatgassa a b. nejét vagy a még becsesebb jányait, akik olyan cifrán kommunikálnak, hogy a legvagányabb srácok is elbújhatnak mögöttük.

VÁGÁNYI. Álljon meg a menet, fiatalember! A családomat hagyja ki a játékból, ha nem akarja, hogy szétverjem a kéglijét.

RUDI. Jaj, de begyulladtam! Tessék, kezdje ezzel! *(Kezébe nyom egy virágvázát.)* Vágja földhöz, utána, esküszöm, én töröm be a kobakját. Most mit bámul? Nem hiszi?

VÁGÁNYI. Magától minden kitelik. Valószínűleg ezért is rúgták ki a nyomdából.

RUDI. Ejha, még egy jól értesült polgártárs! Azt véletlenül nem tudja, bal vagy jobb lábbal keltem ki az ágyból ma reggel?

VÁGÁNYI. Én csak annyit tudok, amennyit egyik szomszéd a másiktól.

RUDI. Igen? És mit tudnak a tisztelt szomszédok énrólam?

VÁGÁNYI. Azonkívül, hogy kirúgták? Elárulhatom, hiszen nyílt titok, hogy maga a legnagyobb smekker a környéken.

AURICA. Rudi. Ketyeg az óra, és ne felejtse, milyen hideg van odakünn. *(Figyelmeztetően mutat az erkély felé.)*

RUDI. Hű, ez ki is ment a fejemből! De mégis! Én bizony szeretem tudni, mit pletykálnak rólam az emberek. Ergo smekker vagyok. És miért? Csak azért, mert kirúgtak a nyomdából?

VÁGÁNYI. Nem, nem azért. Eh, almás, engem elsősorban az érdekel, mikor vetnek véget ennek a folytonos ricsajnak.

RUDI. Tehát nem azért. Akkor miért, Vágányi úr?

VÁGÁNYI. Talán azért, mert maguk munka nélkül is megélnek, adnak-vesznek, seftelnek, és nap mint nap mindenféle gyanús alak somfordál magukhoz.

RUDI. Ki látta, és miből következtet arra, hogy gyanúsak?

VÁGÁNYI. Ne ijedjen meg, én nem láttam. *(Sokatmondó hangsúllyal.)* De még láthatom, ha engem is kihallgatnak a rendőrök, mert mint említettem, én igenis feljelentem magukat. Ha csak meg nem ígéri, hogy csendben, civilizáltan muriznak ezentúl.

RUDI. Murizunk?

VÁGÁNYI. Rádióznak, tévéznek, egyre megy, csak ne zavarjanak, mert, attól biz isten, begolyózik egy szép napon.

RUDI. Puff! *(Maliciózusosan mosolyog.)* Ügyes lövés, de ha úgy érzi, eltalált, ki kell ábrándítanom, kalauz, mert az én kezem ugyanolyan tiszta, mint a konstiincám<sup>31</sup>. Én, uram, vegye egyszer s mindenkorra tudomásul, hogy nem szoktam seftelni, tiszteletben tartom a törvényt, és mindenben szeretett Pártunk, Kormányunk és Nicolae Ceușescu, bocsánat, fordítva: szeretett Nicolae Ceaușescu elvtárs, Pártunk és Kormányunk utasításait követem. Még akkor is, ha történetesen azt kéri, hogy sefteljek, vagy különböző gyanús elemekkel bratyizzak. Maga nem helyesli?

VÁGÁNYI *(elhalványodik)*. Isten, akarom mondani a Kárpátok géniusza óvjon meg ettől!

AURICA *(türelmetlenül)*. Jaj, nem halasztaná el ezt a lenyűgözően érdekes politikai konzultációt máskorra?

RUDI. Még egy perc és be is fejeztem. Csupán azt próbálom megértetni az elvtárssal, más-kor nézze meg jobban, kit vádol, másfelől tanulja meg, mit jelent a szuverenitás és az egymás belügyeibe való be nem avatkozás törvénye. Úgy ám, kalauz. Noha tény, hogy a szocialista rendszer és azon belül az új típusú szocialista etika mindenkinek felett áll, bizonyos mértékben tolerálnunk kell más államok, fajok, nemzetek stb. mienktől különböző értékrendjét is. Fel-

---

<sup>31</sup> Lelkiismeretem.

fogta? Más értékrendeket. Még hozzá agresszió nélkül, amit a békés egymás mellett élésének vezérelve is előirányoz – hangsúlyozta mélyen tisztelt elnökünk, Nicolae Ceușescu elvtárs az RKP XIII. kongresszusán. Remélem, vágja, hova akarok kilyukadni.

*(Vágányi, de maga Ervin is tátott szájjal merednek a fiatalemberre. Megint csengetnek.)*

AURICA. Kinyissam?

RUDI. Eszedbe ne jusson. Nem vagyunk itthon, és alászolgája.

*(Csend, aztán ismét, ám ezúttal többször egymásután csengetnek.)*

AURICA. Hátha Blaj úr jött vissza, vagy ajánlott levél, esetleg távirat érkezett.

RUDI. Nyomozd ki, ha viszont nem az jött, köszönj el minél hamarabb a komától.

## Hatodik jelenet

*(Félkarú, himlőhelyes férfi, Szellő Márton lép a szobába.)*

SZELLŐ. Jó napot kívánok! Ungvári úrhoz van szerencsém?

RUDI. Igen. Miben lehetek a szolgálatára?

SZELLŐ. Engedje meg, hogy bemutatkozzam: Szellő Márton vagyok, az új szomszéd. Egy emelettel lejjebb, éppen itt maguk alatt. *(Kezet fog Rudival.)* Asszonyom.

AURICA. Aurica kisasszony. *(Kezet nyújt.)*

*(Az új szomszéd gálánsan csókol kezét a leánynak.)*

SZELLŐ *(Ervin felé)*. Szellő Márton.

ERVIN. Dr. Protész Ervin Debrecenből.

VÁGÁNYI. Honnan?

RUDI. Maga még nem ment el, Vágányi úr?

VÁGÁNYI. Engedelmeivel felhívnám a becses figyelmét, hogy még nem állapodtunk meg egymással.

RUDI. Még egy ilyen piócat! *(Auricához.)* Süss már ki valamit, hogy lelépjén.

VÁGÁNYI *(felfortyan)*. Na ne! Lehet, hogy maga valamiféle fontos pártember, azért még beszélhetne udvariasabban is egy olyan emberrel, aki szinte kétszer idősebb magánál.

RUDI. Oké, oké, de most már menjen, és kérje meg a tisztelt nejét a nevünkben, hogy más-kor ne küldje magát ide, ahányszor bekapcsoljuk a tévét, rádiót vagy, uram, bocsá', kiduga-szolunk egy üveget.

VÁGÁNYI. Honnan tudja, hogy ő küldött? Jövök én magamtól is, és nagyon téved, ha azt hiszi, hasra estem a lozinkáitól<sup>32</sup>.

SZELLŐ *(köhint)*. Bocsánat! A világért se szeretnék újabb olajat önteni a tűzükre, de az az igazság, hogy én is pontosan ez ügyben kerestem fel, Ungvári... elvtársat.

RUDI. Aha, ezek szerint magának a békés egymás mellett élés és egymás belügyeibe való be nem avatkozás lozinka? *(Hirtelen feleszmél. Szellőhöz.)* Mit mondott, miért jött?

SZELLŐ. Igazán nagyon resteltem. Ha csak rólam volna szó, felőlem nyugodtan zenebo-názhat, csak boldogtalan édesapám nem bírja, tudniillik idegbeteg. Most is hol a fülét, hol a fejét fogja, és jócskán felszökött a vércukra is szegénynek.

VÁGÁNYI. Hallotta, fiatalúr? Ez is maga miatt van. Nyugodjon meg, Szellő úr, nem soká-ig zenebonáz.

SZELLŐ. Dehogya, nem Ungvári úr miatt. Ő erről nem tehet, sokkal inkább a körülmé-nyek, ez az istenverte válság tette ilyen labilissá. Persze kezeltetem, sajnos nem sok sikerrel, mert ehhez egy egész rendszert kellene megváltoztatni.

---

<sup>32</sup> Jelszavaitól, szlogenjeitől.

VÁGÁNYI. Juj-juj-juj, óvatosabban az ilyen kijelentésekkel. Hátha Ungvári elvtárs egész másképp gondolja. Ebből pedig még baj lehet, főleg, ha mások is megtudják.

RUDI. Magyarán? Gyerünk, vágja csak nyugodtan a szemembe, minek tart maga engem, kalauz!

AURICA. Szerintem inkább búcsúzzunk. Ti befejezitek a csevegést, mi pedig Ervinnel, kivesszünk egy szobát a Dacia szállóban.

ERVIN *(elámul)*. A Dacia szállóban? Minek? A mondás szerint két jó ember elfér egy törülköző alatt is. Legrosszabb esetben kiteríttek nekem egy matracot, és nyugodalmas jó éjszakát!

AURICA. Ebben a fűtetlen szobában? Szó sem lehet róla! *(Erélyesen.)* Fogd a táskád, és induljunk!

VÁGÁNYI. Nem akarok szörözni, de ha a fűtés miatt problémázgat, ennél jobb megoldást kell kieszelniük, ugyanis Váradon már az irodák, boltok és hotelek fűtésével is spórolnak. Stimmel, kisasszony? Magának tudnia kell, hiszen kegyed is a vendéglátóiparban dolgozik.

ERVIN. Tényleg? Micsoda balkáni állapotok!

RUDI. Nem emlékszem, hogy kikértük volna a tanácsát. Azért szerintem még megpróbálhatják.

ERVIN. Ne, barátom, ne erőlted! Ha egyszer ilyen kiemelt, külföldiek által is erősen frekventált hotelben sincs fűtés, villany, meleg víz, akkor kár a gőzért. Maradok.

AURICA *(kezdi elveszíteni a türelmét)*. Én viszont ragaszkodom ahhoz, hogy körülnézzünk a városban. Hiszen jóformán nem is ismered. A múzeumok ugyan már bezártak, de megnézhetjük a városházát, a híres Kanonok-sort, a Szent László templomot, bekukkanthatunk egy-két vitrinbe... Nagyon érdekelne például egy csini farmernadrág.

ERVIN. Neked tetszenek a farmerek? Ez új. Miért nem figyelmeztettél soha, hogy hozzak egyet magyarból?

AURICA. Á, kit izgatnak a magyar Trapperek? Én igazi nyugati árut akarok. De vehetünk egy-két menő cuccot neked is: rágógumit, orkáncabátot...

ERVIN. Váradon? Vasárnap?

AURICA. Miért ne! Állítólag létezik egy félkarú kocsmáros Velence környékén. Meg is van a címe valahol. *(Keresgél.)* Itt van, megtaláltam! Str. Clujului. 59. Úgy hírlík, nála a cigitől a farmerig minden kapható: disznóhús, vaj, nylonharisnya, videokazetták... *(Gyanakodva néz Szellőre.)* Véletlenül nem maga az?

SZELLŐ. Már hogy lennék az! Én egy becsületben megőszült, szimpla tisztviselő vagyok, s csupán azzal a kéréssel jöttem magukhoz, hogy szórakozzanak kissé halkabban. Addig is fogadja, kérem, szeretettel ezt a csekélységet édesapa részéről, aki egészséget és minden jót kíván önöknek. *(Kihúzza a kezében szorongatott szatyorból egy karton cigarettát, és átadja Rudinak.)*

RUDI. Cigaretta. Milyen kedves. *(Elérzékenyen.)* Ilyen volt az én drága mutim is, isten nyugosztalja. *(Elmélázik.)* Nem volt neki egy rossz szava sem soha senkihez. Engem is csak a jóra, istenfélelemre tanított. Egyedül a lármát, hangos zenét nem bírta, amire ő is szinte úgy reagált, mint most a kedves papája. Én persze füttyöltem rá.

VÁGÁNYI. Akárcsak ránk. Jellemző.

RUDI. Ma nem győzőm sajnálni, mert ha akkor ráhallgatok, bizonyára én is tisztább lélekkel nézhetnék Isten és az emberek szemébe.

VÁGÁNYI. Hm, elég nehéz magán eligazodni, fiatalember. Mostanáig azt hittem, meggyőződéses kommunista. De ahogy most beszél, már kevésbé látom tisztán, kicsoda, micsoda maga tulajdonképp, amire csak egy dolgot mondhatok: nem lehet egyszerre két urat szolgálni.

ERVIN. Megyünk, drágám? Már így is tök sötét van odakinn. Vagy rögtön indulunk, vagy felejtse el a farmered.

AURICA (*halkan*). Várj még egy keveset, hadd húzzanak el előbb a szomszédok. Kissé gyanús nekem ez a kalauz. Nézd meg a szemét: szinte alig bír magával. Nem szeretném, ha azután térne át a lényegre, miután kitettük innen a lábunkat.

RUDI. Köszönöm a tanácsát. Maga mit hozott?

VÁGÁNYI. Nem értem a kérdést. Hoznom kellett volna valamit?

RUDI. Nem kellett, *illett* volna megtisztelő kérése pozitív elbírálása reményében. Kb. úgy, mint a milicistáknak és... ellenőröknek, amikor amendálni<sup>33</sup> akarnak valakit.

VÁGÁNYI (*felhördül*). Na idefigyeljen, párttitkár elvtárs! Ez volt az utolsó horga, amit még behúzott nekem ma este. Én készséggel elhiszem, hogy pipás rám, amiért átkopogok néhanapján a szomszédból, azért még nem vagyok feltétlenül olyan korrupt, mint amilyennek képzeled.

RUDI. Miért? Talán nincsenek ilyen ellenőrök, milicisták?

VÁGÁNYI. Dehogy nincsenek. Akadnak ilyenek is, Romániában éppúgy, mint magyarban, németben vagy bárhol a világon. Viszont miből következtet arra, hogy én is közéjük tartozom?

ERVIN. Uram, Vágányi, vagy hogy hívják? Engem általában nyugodt, udvarias embernek ismernek, és az is vagyok tudtommal, de ha most rám céloz, azt kikérem magamnak.

VÁGÁNYI. Maga ellenőr?

ERVIN. Nem.

VÁGÁNYI. Zsaru?

ERVIN. Az sem.

VÁGÁNYI. Akkor mit prüszköl? Akinek nem inge, ne vegye magára.

SZELLŐ (*Ervinhez*). Hagyja csak! Vágányi úr nem önre, hanem rám céloz. Pedig én, higgyék el, nem megvesztegetés céljából leptem meg Ungvári elvtársat. Ez, kérem, csak amolyan apró figyelmesség, udvariassági gesztus, nem *hálapénz*.

ERVIN. Hinnie, már maga is kezdi! Ezt viszont én kérem ki magamnak, és engedje meg, hogy felvilágosítsam, én soha, érte, még kivételes esetekben sem fogadok el hálapénzt. Nem volna fair, no és az orvosi hivatással sem igen egyezne, úgyhogy ajánlom, tanúsítson több tiszteletet irántam.

SZELLŐ (*idegesen rája a körmeit*). Bocsánat! (*Kikapja ujját a szájából.*) Gyerekkori rossz szokás. Én... én nem akartam megsérteni. Az orvosi hivatás bizony szép dolog. Mi lehet ne-mesebb feladat, mint megmenteni valakinek az életét, illetőleg fogait.

VÁGÁNYI (*epésen*). Főként, ha ezért egy vagyont is elkérnek. Nézzék meg az enyéim! (*Rávicsorog az orvosra.*) Szinte a gatyám is ráment, s még csak nem is a legszebbek.

ERVIN. Ez az államilag meghatározott taksa. Mit tehet erről egy fogorvos?

SZELLŐ (*csendesen*). Semmit, és mennyi minden akad még, amiért sem ő, sem mi nem vagyunk hibásak. (*Szomorúan.*) Mégis egymást okoljuk, szidjuk, gyötörjük ahelyett, hogy segítenénk egymáson, ha már az Úr ennyire megpróbálja ezt az elesett, sorsüldözött nemzetet.

VÁGÁNYI. Mennyire igaz. Már csak az a kérdés, mit szól hozzá a doktor úr?

(*Hirtelen megdöbben: felfedezi ő is Nicolae Ceaușescu arcképét.*) Egyébként mellékes. Minden jót! Most már tényleg itt az ideje, hogy lelépjünk. További kellemes szórakozást, és bocsássák meg, amiért zavarni bátorkodtam önöket. Maga nem jön, Szellő úr?

(*Rudi és Aurica láthatóan fellélegeznek.*)

RUDI. Nem zavartak. Legyen máskor is szerencsénk!

VÁGÁNYI. Amúgy gratulálok az ízléséhez. Bár mindenki ilyen szép hazafias dalokat hallgatna!

AURICA. Mint?

---

<sup>33</sup> Bírságotlani.

VÁGÁNYI. A román nemzeti himnusz, România, Hora Unirii, Poporul, Ceaușescu, România és hasonlók.

RUDI. Ezt a pálfordulást! Mi történt magával, kalauz?

VÁGÁNYI. Velem semmi, egyebekben pedig utólag töredeztesen bevallom, hol vicceltem, hol szándékosan provokáltam, más szóval teszteltem önöket.

RUDI. Megtisztel. Megtudhatnám azt is, mi célból.

VÁGÁNYI. Nézze! Kb. két éve lakunk egymás mellett, nemdebár?

RUDI. Három.

VÁGÁNYI. Annál jobban szégyellem magamat, ugyanis már réges-rég tiszteletemet kellett volna tennem önöknél. Ezt diktálta volna a jó szomszédsági etikett, plusz az egészséges, józan ész, melynek révén még idejekorán kiderül, milyen indulatú a szomszédunk.

AURICA. Miért? E nélkül már nem is élhetünk egymás mellett szeretetben, békében?

VÁGÁNYI. Dehogynem, csak hát az óvatosság... Egyszer volt nekem is egy sváb szomszédom: csendes szavú, jámbor dolgozó, akiről később kiderült, hogy veszedelmes hírszerző, más szóval spion, aki az NSZK-nak kémkedett.

RUDI. Ajj, ezek szerint ennek köszönhetem a maga látogatását, illetve *tesztjét* is. Na jó, amilyen időket most élünk, már ez sem lep meg igazán. Aztán mire jutott? Engem is a spionokhoz, hazaárulókhoz sorol, vagy csak egyszerű svindlernek, munkakerülő huligánnak minősít? Ha jól emlékszem, az imént még efféle vádokat vádolt a szemembe.

VÁGÁNYI. Mert akkor még csak teszteltem, de azóta én is rájöttem, és bárki előtt tanúsíthatom, hogy ön egy talpig becsületes, Pártunkhoz, Kormányunkhoz, elsősorban pedig szeretett főtitkárunkhoz hű kommunista. (*Ceaușescu portréja felé biccent.*)

SZELLŐ (*elkomorodik*). Tehát innen fúj a szél. Hát, uraim, bocsássanak meg, amiért kerek pereg kimondom...

VÁGÁNYI. Mennyire örvendünk, hogy ilyen kiváló ember szomszédjai lehetünk. (*Zsebéből előhúz egy kvarckarórát*). Megismerkedésünk alkalmából, kérem, fogadja el tőlem is ezt a szüveget.

RUDI (*félgyöcsen, félgyöcsen*). Meg akar vesztegetni?

VÁGÁNYI (*nevet*). Ez jó, jaj, de jó!

RUDI. Pazar karóra. (*Kedvtelve nézegeti, forgatja*). Üsse kő, elfogadom. Cserébe fogadja el maga is... Mit is adjak maguknak?

VÁGÁNYI. Semmit. Nem azért adtam, hogy kapjak is. Azt azért persze nem bánám, ha alkalomadtán szólna egy-két jó szót az én érdekemben is odabenn.

RUDI. Szíves örömet. Hogy utasítanék vissza egy ilyen aranyos szomszédot? Csak előbb pontosítsunk: hogy érti azt, hogy odabenn?

VÁGÁNYI. Jól adja, viszont semmi értelme, miután ön is, én is pontosan tudjuk, hány óra.

SZELLŐ. Na, elég ebből a gusztustalan komédiából! (*Elindul az ajtó felé.*)

VÁGÁNYI. Várjon, ne siessen már annyira! Szeretnék magának is mondani valamit.

SZELLŐ. Nem vagyok rá kíváncsi!

(*Az ellenőr megütődve csodálkozik Szellőre.*)

RUDI. Viszontlátásra! Még egyszer üdvözlöm a kedves papáját.

SZELLŐ. Magára sem. (*El.*)

VÁGÁNYI. Ennek úgy látszik, nem csak a fél karja hibádzik. De mégis, mi üthetett beléje? (*Megnézi az óráját*). Doamne<sup>34</sup>, de elszaladt az idő! Jó éjszakát, és kellemes... tévézést! Ma este Gabi Luncă énekel. Ismeri? Csodálatos hangja van. Képzelve, még magát Ceaușescu asszonyt is megrikatta néhányszor. (*Énekel.*)

Foaie verde, măracine,  
Dă, mamă, cu biciu-n mine.<sup>35</sup>

<sup>34</sup> Istenem!

RUDI. Halkabban, uram, halkabban! Meghallják a szomszédok.

VÁGÁNYI. ÉS? Kinek mi köze hozzá! Mint szabad, szuverén polgár azt és úgy énekelek, ahogy akarok. (El.)

RUDI (*Keresztet vet*). Gott sei Dank, ezektől is megszabadultunk!

AURICA. Da, da, dar ce facem cu austriaca<sup>36</sup>?

ERVIN (*kissé ingerülten*). Már megint románul beszéltek? Ne értsetek félre, én igazán nem vagyok nacionalista, csupán ez a titkolódzás idegesít.

AURICA. Ó, bocsánat! Már megint megfélemeztem magamról, de hát te is tudod, hogy félig román lány lennék, így önkénytelenül is rájár a nyelvem a románra. Titkolódzásról azonban szó sincs, esküszöm, hiszen csak annyit kérdeztem a bátyámtól, nem jönne velünk ő is a városba?

ERVIN. Rendben, semmi katasztrófa. Hanem ezek a szomszédok...! Egyik habókosabb a másiknál. Legfőképp a kalauz hordott összevissza mindenféle zöldséget. Vajon mire célzott azzal, hogy ő is, Rudi is pontosan tudják, hány óra.

(*Rudi és Aurica szeme összevillan.*)

AURICA. Nem rossz kérdés. Majd a városban ezt is megtárgyaljuk.

(*Ismét csengetnek.*)

ERVIN. Csengetnek.

RUDI. Ha én ezt a klubban egyszer elmesélem<sup>37</sup>. (*Lefekszik.*)

ERVIN (*Aurica*hoz). Nem nézed meg, ki keres?

AURICA (*énekel*). Foaie verde, măracine. (*Bekapcsolja a tévét, és Rudi mellé huppan a rekamiéra.*)

(*Hirtelen sötétségbe borul a színpad.*)

## Hetedik jelenet

(*Mikor újból kivilágosodik a színtér, középtermetű, harmincöt év körüli, egyebekben minden szempontból jellegtelen férfi: Suci*u hadnagy bukkan fel az ajtóban.)

RUDI. Hurrá, éljen Iljics lámpása! Most az egyszer nem sokáig tartottak sötétségben bennünket. Persze még jobban örülnék, ha pontosan tudnám, mikor veszik el a vizet, fűtést, áramot. Teszem fel, megírhatnák az újságok, a Fáklya vagy Crișana, hogy legalább lelkileg felkészülhessünk egy-egy áramszünetre. (*Aurica*hoz.) Te meg mit mutogatsz folyton az ajtóra? (*Felfedezi a hadnagyot.*) Szép virágos jó estét! Hát maga, cimbora, a kéményen surrant be vagy a kulcslyukon?

SUCIU. Csak az ajtón, Ungvári elvtárs, tudniillik nyitva volt.

RUDI. A kiskésit! Elfelejtettük bezárni.

SUCIU (*közelebb jön Rudi*hoz). Nevem Suciu Alexandru. Parancsoljon, itt a „névjegyem!”

(*Rudi elolvassa, és elsápad.*)

Beszélhetnék ön

nel négyszemközt?

(*Aurica titokban fejét rázza, és az erkély felé mutogat.*)

RUDI. Most? Nem halaszthatnánk inkább holnapra?

SUCIU. Ahogy óhajtja. De akkor magának kell holnap felkeresnie, *tanár úr*.

RUDI. Gut<sup>38</sup>, meggyőzött. Aurica, Ervin, volnátok szívesek átfáradni a konyhába?

(*Aurica, Ervin el.*)

<sup>35</sup> Zöld falevél, tüskebokor, /Ostorozz meg, anyám, engem!

<sup>36</sup> Igen, igen, de mit csináljunk az osztrák nővel?

<sup>37</sup> Híressé vált mondás a Nem kell mindig kaviár című NSZK tv-sorozatból (1977).

<sup>38</sup> Jó.

SUCIU *(leveszi a kabátját, aztán meggondolja magát, és újra visszaveszi)*. Ma nagyon hideg nap volt. Jobb, ha nem veszem le, ha nem haragszik.

RUDI. Nem is tanácsos. *(A fali hőmérőhöz ballag.)* 12 C°.

SUCIU. Ez van. A hazáért néha áldozatot is kell ám hozni, ugyebár?

RUDI. Így igaz, hadnagy úr. Mindent a frontért, vagyis a hazáért, mindent a győzelemért!

SUCIU. Hadnagy *elvtárs*, ha nem haragszik. *(Minden felszólítás nélkül helyet foglal.)*

RUDI *(lekapcsolja a tévét)*. Egy csésze teát?

SUCIU. Miiiit?

RUDI. Feketét.

SUCIU. Jöhet. Konyakkal, ha kérhetem. De aztán vigyázat: nehogy elárulja, ki vagyok! Ez maradjon kettőnk közt, ami viszont parancs, nem kérdés. Megértettük egymást, *tanár úr*?

RUDI. Meg, de miért szólít tanárnak? Én nyomdász vagyok, vagyis voltam, amíg lapátra nem tettek az elvtársak.

SUCIU. Volt is, *(nyomatékosan)* lesz is, emiatt egy percre se fájjon a feje. Föltéve, hogy együttműködik az állambiztonsági szervekkel.

RUDI. Visszakapom az állásom? De hisz ez nagyszerű! *(Pár pillanatig eltöpreng, aztán hol elpirul, hol újra elsápad.)*

SUCIU. Most min medítál?

RUDI. Hozom a feketét.

SUCIU. Hozza, de ismétlem: senkinek egy szót se arról, ki vagyok. Mondja azt, hogy egy új tanítvány, aki németül szeretne tanulni.

RUDI. Igenis. *(El. Nem sokkal utána már hozza is a kávé, konyakot.)* Parancsoljon!

SUCIU. Köszönöm. Foglaljon helyet, Ungvári elvtárs! *(Egy ideig csendben kortyolgatja a kávéját.)* Nos? Még nem hallottam a válaszát: hajlandó-e együttműködni velünk, *tanár úr*?

RUDI *(könnyedén)*. Magától értetődik. Ha a haza ezt kívánja.

SUCIU. Ezt. Információink szerint ön sok *érdekes* emberrel tart kapcsolatot. *(Előhúzza zsebéből egy noteszt.)* Például: Heinrich Bart, mérnök, 2. emelet 7, Vasile Coposu, líceumi történelemtanár, 4. emelet 8, D. Király Károly, állástalan riporter, 9. emelet 1...

RUDI *(udvariasan)*. Gratulálok a tájékozottságához, és ahogy magyarul beszél, az sem semmi egy... romántól. Szavamra még jobb a kiejtése, mint az enyém, pedig én...

SUCIU. Félig német, félig magyar nemzetiségű. Apja Ungvári Péter, anyja Mária, született Nussbauer.

RUDI. Ezt is tudják?

SUCIU. Mi mindenről tudunk, barátom. Ebben áll a román Securitate ereje. A kiejtésem pedig azért hibátlan, mert egy tiszta magyar faluból származom. Egyébként németül is beszélek, mert nálunk alapkövetelmény a több nyelvismeret. *(Átszellemülten szavalja):*

Ich weiß nicht, was soll es bedeuten,  
Daß ich so traurig bin;  
Ein Märchen aus alten Zeiten,  
Das kommt mir nicht aus dem Sinn.<sup>39</sup>

---

<sup>39</sup>Nem értem, e dal mit idéz föl,  
s hogy oly bús miért vagyok:  
egy régi-régi regétől  
nem szabadulhatok.

Heinrich Heine: Loreley  
(Szabó Lőrinc fordítása)



RUDI. Unglaublich: hihetetlen! Fogadja őszinte elismerésem. Mostanáig azt hittem, a szekusok és a milicisták kezét foghatnak egymással.

SUCIU. Magyarán: műveletlen parasztok, akik az erőszakon és cselszövésen kívül nem is értenek más nyelven.

RUDI. Én ilyet nem mondtam.

SUCIU. De gondolta. Felvilágosítom: nem így van. A kollégák zöme borotva eszű, tanult tiszt. Egyikük diplomás vegyészmérnök, a másik pénzügyőr, én magam pedig román-némettanárnak indultam.

RUDI. Hogy a végén mégis a Securitatén kössön ki.

SUCIU. Igen, és egyetlen pillanatig sem bántam meg, mert a Securitate egyike azon hívásoknak, mely stabil, nyugdíjas állást, bajtársias légkört és általános társadalmi megbecsülést biztosít. Ugyanez várna önre is, ha belépne informátoraink sorába.

RUDI. Ennyi?

SUCIU. Kezdetben. A többi csakis öntől függ. Ha van önben ambíció, és a szimpla tájékoztatásnál komolyabb szolgáltatást szeretne nyújtani, akár tovább is fejlődhet. Mi mindenben támogatnánk, mert mi mindig pártfogoljuk azokat, akik, ha kell, életüket is feláldozzák a hazáért és Vezérért. Ezért anyagilag sem járna rosszul, biztosítom. *(Fitymálóan néz körül.)* Egek, hogy lehet lakni ilyen sivár dobozban? Se bútor, se meleg, és az egész apartman egyetlen szobából áll, borzasztó. Legalább kifizette, vagy még mindig a lakáshitelt törleszti?

RUDI. Törleszteném, ha volna miből. Szerencsére itt a menyasszonyom, aki nélkül nem is sikerülne.

SUCIU. Részvétem. Látja, mindez egy csapásra megváltozna, ha most szépen belecsap a markomba. Nálunk a falumban ilyenkor így szokták mondani: itt a kezem, nem disznóláb. *(Kezét nyújt.)*

RUDI *(nem fog kezét a hadnaggal)*. Megtisztelő lehetőség. Majd megbeszélem a párommal. Végül is úgy illik, hogy ő is tudomást szerezzen a dologról.

SUCIU. Téved. Még ha illik, sem beszélhet erről Auricanak. Ugye, így hívják a kedves élettársát?

RUDI *(leverten)*. Megadom magam. Maguk tényleg mindent tudnak kettőnkéről.

SUCIU. Netalán kételkedett benne?

RUDI. Nem, dehogyis, csak hát tudni és tapasztalni közt van némi különbség.

SUCIU. Okos ember. Tehát még egyszer: a maga összes ténykedése mától kezdve hétpecsétetes államtitok.

RUDI. Megértettem. Aztán konkrétan miből állna ez a tájékoztatás?

SUCIU. Tetszik a hozzáállása. Egyelőre csak az a feladata, hogy hetente egyszer részletes jelentést ír a megfigyelt személyekről.

RUDI. Heinrich Bartról?

SUCIU. Meg a többiről: Vasile Coposuról, D. Király Károlyról, plusz akiket még kijelölünk magának. Fogalmazzon tömören, pontosan és időrendben! Valahogy így: Heinrich Bart. Hétfő, 16 óra 30'. A célszemély két látogatót fogadott. Egyikük kb. 50 éves, 180-190 cm magas férfi. Hangja rekedtes, mozdulatai kímértek. Sötét kabátot és barna félcipőt viselt. A második alacsonyabb, 160-170 cm magas nő rókabundában és barna, hosszúszerű csizmában. Kora cirka 40. Különös ismertetőjele a bal szemöldöke feletti anyajegy. Amikor azonban – információszerzés céljából – én is csatlakoztam volna hozzájuk, csengetésemre nem nyitottak ajtót, ezért, jelentem, semmit sem sikerült róluk megtudnom.

RUDI. AjvÉ, meggondolhatom magamat?

SUCIU *(megrökönyödve)*. Hogyan? Nem akarja elvállalni?

RUDI. Túl sok a, szinte regénybe illő leírás. Olyanoknak könnyű, akik irodalomtanárnak készültek, de én még fogalmazásból is gyenge voltam a suliban. Emellett fizikailag is kimerít. Sok vele a lőtás-futás, követés, márpedig engem tornából is felmentettek valamikor.

SUCIU. Ne ábrándítson ki, jóember! És hagyja a púdert, amíg profikkal társalog. Ehelyett vallja be kereken, hogy egyszerűen nem óhajt együttműködni a román hírszerző szervekkel.

(Szünet.)

Nem válaszol? Attól tartok, rossz vágányra tévedt, barátom. Vagy mindig is ott szaladt, csak éppen engem próbált átverni.

RUDI. Jó! Öntsünk tiszta vizet a pohárba! Kétségtelen, hogy az önökkel való kollaborálás nemcsak kötelesség, hanem óriási tisztesség is számomra, mert van annál izgalmasabb feladat, mint leleplezni a szeretett elnökünk, Pártunk és Kormányunk ellen szervezkedő erőket.

SUCIU (*összehúzza szemöldökét*). Helyesebben *külföldi* és azok által felbujtatott ellenforradalmi erőket: kémeket, szabotőröket, agresszorokat, miután a román nép magától sohasem veteledne ekkora gazságra. Úgy ám, kolléga. Bárki belelapoz a román történelemkönyvekbe, azonnal kiderül, hogy mi mindig tudtuk, mivel tartozunk a népnek és lánglelkű vezetőinek egyaránt.

RUDI. Köszönöm a helyesbítést. Én is így értettem. Sajnos van még egy másik bibi is.

SUCIU. Ördögöt van! Aki így szereti az elnökét, pártját stb., stb., azt nem riaszthatja vissza semmilyen pipi sem.

RUDI. Bibi.

SUCIU. Igen? És ez mit jelent?

RUDI. Bubă, wunder Punkt. Orvosi nyelven: epilepszia.

SUCIU (*feláll*). Köszönöm a kávé és konyakot. Eddig a percig azt hittem, okos emberrel tárgyalok, akinek nemcsak a szíve, hanem az esze is a helyén van. Rosszul hittem, úgyhogy nem is rabolom tovább az idejét. A magam részéről megtettem a kötelességem, amiről nyilván nekem is be kell majd számolnom. Hogy utána hogyan reagál rá a parancsnok, akár maga is kitalálhatja.

RUDI. Hogyan?

SUCIU. Először is azt a szemét nyitja ki, amit legelőször akkor csukott be, amikor maga is, Aurica is gyanús külföldi személyekkel levelezgettek.

RUDI. Mi? Mikor? Kikkel?

SUCIU: Soroljam? Helga: Bécs, Mirella: Miláno, Jakab: Budapest, Ervin: Debrecen... Azt már meg sem említem, hányszor firkálnak olyasmiről, amiről okosabb lenne hallgatni.

RUDI. Maguk... maguk átvilágítják a leveleinket?

SUCIU. Csak a feltűnőbbeket, gyanúsabbakat, és kizárólag nemzetbiztonsági érdekből.

RUDI. Nemzetbiztonsági érdekből? Az más. No de Helga, Mirella... (*Nevet.*) Már azt hittem afféle kémekre, diverzánsokra tetszik célozni. Mert ezekhez nekem semmi közöm, hadnagy úr. Amúgy meg szabad levelezni, nem? Vagy újabban már a szerelmi levelezés is bűncselekménynek minősül?

SUCIU. Annak nem, de: miért pont külföldiekkel leveleznek? Nincs elég derék, dolgos nő és férfi Váradon, esetleg Belényesen, Szalontán vagy akárhol az országban? Kétségkívül van. Csakhogy maguk nem házasságra, hanem olajra akarnak ám lépni, uraim, amit mi... Eláruljam, minek nevezünk?

RUDI (*kezdeti biztonságát fokozatosan feladva*). Minek, vagyis inkább ne!

SUCIU. A disszidálás burkolt formájának, ami viszont egyértelműen a fennálló rendszer tagadásával egyenlő. És ez tudja, milyen következményekkel jár Romániában?

RUDI. Ön, kérem, félreérti a helyzetet. Nekünk, de komolyan, eszünk ágában sincs Romániát elhagyni. Ez az egész levelezés nem egyéb ártatlan szerelmi előjátéknál kis kulturális kíváncsisággal fűszerezve.

SUCIU. Halt! Öntse csak tovább szépen azt a tiszta vizet a pohárba! És ha már itt tartunk, hadd tegyem én is ugyanezt!

RUDI. Tegye, drága hadnagy elvtárs! Öntől nem tartok, mert ön talpig úriember, akarom mondani úrielvtárs, illetve... *(Kétségbeesetten elhallgat.)*

SUCIU. Nem akarok hencegni, de ami tény, az tény, az vagyok: finom, megértő, vicces rendőrtiszt.*(Emelt hangon.)* De az istenit a drága jó édesanyjának, értse már meg végre, hogy odabent már senki sem fog magával tréfálni.

RUDI *(egész maga alatt van, s csaknem sírva kérdezi)*. Miért? Mit csinálnak velem odabent?

SUCIU. Elevenen megnyúzzák, utána miszlikbe aprítják, beszórják sóval, borssal, paprikával, végül megsütik és megeszik.

RUDI *(idegességében kezeit tördeli)*. De hát miért, kérem, amikor még vissza sem utasítottam önöket? Egyelőre csak annyit közöltem, hogy van egy kis bibi a dologban. Azt viszont nem, hogy el is utasítom.

*(Diszkrétan kopogtatnak a szoba ajtaján.)*

SUCIU. Menjen, mondja meg Auricanak, hogy német órát tart, méghozzá kettőt egyszerre, úgyhogy ne zavarjanak bennünket.

*(Rudi teljesíti Suciú kérését, majd ismét visszaül a helyére.)*

Tehát pipi. És mi volna az?

RUDI. Jó, még egyszer bevallom: epilepsziában szenvedek. Nem szívesen ismétlem, általában el is szoktam titkolni, de önnek ezt is elmondtam, mert el kellett mondanom.

SUCIU. Helyesen cselekedett, annál is inkább, mert mi előbb-utóbb úgyis mindenre rájövünk. Hát ez elég kellemetlen, de mennyiben akadályozza ez önt a munkában?

RUDI. Csak annyiban, hogy amikor rám jön a roham, elkezdek mindenféléről locsogni. Sokszor még arról is, amiről normális állapotban mélyen hallgatok. Nem állítom, hogy ez akkora baj lenne, úgyhogy részemről nem is törődnék a dologgal. Egyedül attól félek, hogy esetleg más is érdekli, amit ilyenkor összevissza fecsegek.

SUCIU *(rezzenéstelen arccal, szinte unottan)*. Fura betegség, de oda se neki, majd mi vigyázunk magára, mi több *(kétértelműen)*: kigyógyítjuk belőle.

RUDI *(színlelt örömmel)*. Ilyen ügyesek a szekus orvosok? Ez lenne ám a világszám, ugyanis nekem azt mondták, hogy az epilepszia gyógyíthatatlan betegség. Köszönöm, tiszta szívemből köszönöm. *(Elkapja Suciú kezét, és megcsókolja.)* Hadnagy elvtárs, számíthat rám: a maguké vagyok testestől-lelkestől.

SUCIU *(hosszan, vesébe látó szemekkel mered a svindlerre.)* Fájn, ezt el is vártuk magától. Akkor fogjunk munkához, és kezdjük a Moszkva utcai nyomdával. Miután ez a lakás, plusz az idő sem alkalmas, egyelőre csak úgy, távirati stílusban, és inkább csak azért, hogy kapjon egy kis ízelítőt a szakmából.

RUDI. Igenis. És még egyszer köszönöm, amiért elnézték nekem ezt az apró botlást a külföldi csajokkal.

SUCIU. Provizórikusan. De ha csak egyszer is csalódunk magában, nyugodjon meg, előbányásszuk a többi *apró* vétkét is.

RUDI. Mégpedig?

SUCIU. Van magának írógépe?

RUDI. Van egy ócska Erika.

SUCIU. Meglátogatták-e néha a „csajai”, akikkel el-eljátszogat? Csak bátran, őszintén, mert ha hazudik, arra úgyis rájövünk.

RUDI. Meg.

SUCIU. És bejelentette őket, jóember?

RUDI. Be kellett volna?

SUCIU. Rögtön, különben akár síttre is vághatjuk.

RUDI. Meg vagyok nyugodva.

SUCIU. Én meg örülök, hogy sikerült megnyugtatnom. De térjünk vissza a tárgyunkra! Milyen volt a hangulat a Crișana nyomdában, amikor még ott dolgozott?

RUDI. Ápertén?

SUCIU. Abszolút.

RUDI. Nyomott. A szakik kedvetlenek voltak, és egyre jobban magukba zárkóztak. Nem komázott ott senki senkivel, s a legkisebb sértésre is öltre mentek egymással.

SUCIU. Közben szidták a rendszert, mi? Mintha bizony ő, és nem az imperialisták, illetőleg Nemzetközi Valutaalap tehet arról, hogy ekkora nyomás alatt tart húsz millió állampolgárt. Csak azzal nem számol, hogy van nekünk is ám egy lángelménk, aki akkor is kifizeti a román állam hitelét, ha ezért hébe-korba füvet is kell legelnünk.

RUDI. Nem a rendszert szidták, hanem egymást, amúgy rendes, törvénytisztelő melósok.

SUCIU. Most felsorolok pár nevet, aztán jellemezze őket pár szóban. (Noteszében lapozgat.) Ara-Kovács Attila, Tóth Károly Antal, Tóth Ilona, Szócs Géza és Keszthelyi András<sup>40</sup>.

RUDI. Nem ismerem őket. Kicsodák?

SUCIU. Nagy Béla, Szilágyi Aladár, Varga Gábor, Nagy L. Róbert, Máté Imre, Gittai István, Fábián Sándor, Nikolits Árpád, Zudor János<sup>41</sup>.

RUDI. Igazán sajnálom, de őket sem ismerem.

SUCIU. De hallani csak hallott róluk, a fenébe, hiszen ők is nagyváradiak és elég hírhedtek ahhoz, hogy bármelyik nyomdász találkozzék a nevükkel akár a Fáklya, akár a Bihari Napló lapjain.

RUDI. Eggyel-kettővel talán találkoztam anélkül azonban, hogy bármilyen információm lenne a srácokról. Frankón szólva nem is érdekelték. Amit a nyomdában rám bízta, zúgolódás nélkül, legjobb tudásom szerint elvégeztem, azontúl pont. Sohasem dugtam, és ma sem dugom abba az orromat, amihez semmi közöm sincs.

SUCIU. Helytelen. A gyöngesség egyik forrása a tájékozatlanság és naivitás. Ez ellen csakis tájékozottsággal védekezhetünk. Mi, azaz a Securitate is ezt teszi, mert aki ma nem informált, az elveszett ember, tisztelt kolléga, ezért ha nekünk akar szolgálni, nyissa ki jól a szemét és fülét is. Figyeljen, kérdezősködjön, és sohase bízson a Securitatén kívül senkiben. Megértette?

RUDI. Igenis.

SUCIU. Információink szerint ebben a nyomdában rendszerellenes röpiratokat nyomtatnak, és fel akarják támasztani a betiltott Ellenpontok lapot is. A maga feladata az ebben a blokkban lakó személyek megfigyelése mellett, hogy a nyomdászok bizalmába férkőzzék olyan információkat nyújtva, melyek alapján leleplezhetjük az ellenforradalmi erőket. Az akció kezdete: kedd reggel hat óra, amint munkára jelentkezik a dirinél.

RUDI. Már holnapután? Képzelem, milyen pofát vág majd az igazgató, ugyanis elég viharos jelenet közben búcsúztam el az öregtől.

SUCIU. Nem szerette magát?

RUDI. Mint kecske a kést és madár a kalickát. Szerinte léhűtő, megbízhatatlan és gerinctelen parazita vagyok, aki a saját apját is eladná egy tál lencséért.

SUCIU (nevet). És nem igaz?

RUDI. De hadnagy elvtárs! Isten, akarom mondani Ceușescu elvtárs nevére esküszöm...

SUCIU. Ezúttal nem fog tiltakozni, ne féljen. Sem holnap, sem később, mert maga nekünk, nem neki dolgozik. Csak arra vigyázzon, hogy gyorsan, precízen és kérdés nélkül hajtsa végre *minden* parancsot. Ezt is megértette?

<sup>40</sup> Az Ellenpontok című 1982-ben alapított szamizdat folyóirat szerkesztői.

<sup>41</sup> A Nagyváradi Ady Endre Irodalmi Kör tagjai az 1980-as években.

RUDI (*összeüti a sarkait, és katonásan tiszteleg*). Értettem, tábornok elvtárs!

SUCIU. Még egyszer hangsúlyozom: *minden* parancsot, amit maga akkor is végrehajt, ha saját apja ellen cselekszik, mert szép, szép a szülők iránti ragaszkodás, de a haza és a Kondukátor iránti hűség még ennél is fontosabb. A bohóckodást pedig lehetőleg kerülje, mert én azt nem díjazom.

RUDI. Bocsánat! Úgy lesz, ahogy parancsolja.

SUCIU. Mindjárt elvállik. Megjegyzem, a konspirálok nagyon óvatosak és ügyesek. Tulajdonképpen még azt sem sejtjük, kik azok. Vezetőjük, bár ez is csak feltételezés, egy Ungvári nevű szedőmester. Ez a név sem ismerős magának?

RUDI (*elsötétült arccal*). Az apám, vagyis csak volt, mert az az apa, aki a legnagyobb szükségben cserbenhagyja a családját, az nem lehet az én apám. Eddig úgy tudtam, az ő szűrét is kitették a nyomdából.

SUCIU. Ellenkezőleg: avanszálták. Ő lett az igazgató jobb keze.

RUDI. Elképzelhető, hogy ugyanabban a csónakban utaznak?

SUCIU. Talán igen, talán nem. Maga csak leskelődjék, szimatoljon, és foglalja össze észrevételeit egy raportban, mely minden szombaton ott várjon engem az asztalon.

RUDI. Hadnagy úr, illetve elvtárs! Kérhetek öntől valamit?

SUCIU. Tessék, de gyorsan, mert mindjárt vége a német órának.

RUDI. Nem küldene engem más helyre *dolgozni*?

SUCIU. Az apja miatt?

(*Rövid szünet.*)

Ungvári elvtárs, volna szíves válaszolni?!

RUDI. Így is mondhatjuk. Egy csirkefogót még lenyelnék, mert mit nem nyelünk le mi, melósok, de két csirkefogó már megfeküdne a gyomromat.

SUCIU. Ej, ne legyen már ilyen oktondi! Nem akarok beleszólni a dolgába, de nem veszi észre, milyen adut tart a kezében?

RUDI. Én. Milyen adut?

SUCIU. Ezt a naivitást! Hát amivel két legyet is üthet egy csapásra: bosszút állhat az öregem, és megleckéztetheti az apját is, amennyiben sikerrel jár az akció.

RUDI (*inkább fancsali, mint vidám képpel*). Jé, csakugyan! Erre nem is gondoltam. Köszönöm a lehetőséget.

SUCIU. Nem tűnik túl lelkesnek. Még egy kis apróság, amúgy végszóként, és behívhatja a kedvesét.

RUDI (*egy fokkal még fanyarabbul*). Állok rendelkezésére. (*Cigaretta gyűjt.*)

SUCIU. Igenis, hadnagy elvtárs, vagy ahogy mi mondjuk: am înțeleș, să trăiți!

RUDI. Am înțeleș, să trăiți!

SUCIU (*fejét rosszallóan csóválja*). Ezek a mai fiatalok. Alig szerelnek le a seregben, már el is felejtették, mi az a katonai protokoll. (*Hanyagul.*) Vágja le az östökét!

RUDI (*kiesik szájából a cigaretta*). Az őš micsodát?

SUCIU. Östökét! Ollója van?

RUDI. Igen, de...

SUCIU. Akkor mit hezitál? Szabaduljon meg azonnal ettől a kapitalista móditól! Hiszen tudja, mélyen tisztelt elnökünk, aki a hadsereg, és most már a maga főparancsnoka is, ki nem állja az ilyesmit.

RUDI (*csöndes eltökéltséggel*). Nem.

SUCIU. Ungvári! Maga megtagadja a parancsot?

(*A férfi előkeres egy ollót, és átnyújtja a hadnagynak.*)

Köszönöm. (*Megvizsgálja az élet.*) Nem a legélesebb, de nem fog fájni, ne féljen.

*(Közelebb lép a nyomdászhoz, aki azonban kimeredt szemmel hátrál a tiszt elől. Erre megáll, Ungvári úgyszintén. A jelenet kétszer megismétlődik.)*

Ajaj, ez a kis nyuszi még sohase járt borbélynál! Mindegy, egyelőre hagyjuk! Majd megnyiratkozik, ha elmentem! *(Leteszi az ollót az asztalra.)*

RUDI. Ó, hát erről van szó! *(Megkönnyebbülten fújja ki magát, mint aki éppen most érkezett fel a 11. emeletre.)* Östökét, üstökét. Es ist klar<sup>42</sup>. Üsd a tökét, ne siránkozz!

SUCIU. Mit üssek? Beszéljen hangosabban, mert nem értem!

RUDI. Behívhatom Auricat?

SUCIU. Mindjárt, mester, mindjárt. Egyelőre azon tűnődöm, hogy bízzak meg olyan téglában, aki már az első parancsot megszegi. *(Feláll, megropogtatja a csontjait, és sétál egyet a szobában. Az elnöki kép előtt megtorpan.)* Doamne dumnezeule<sup>43</sup>, hogy néz ki ez a reprodukció! Ráma nuku, és még a papír is megsérült. *(Letörli a képet, még le is fújja néhányszor.)* Pardon! Milyen fess, életerős aggastyán. Ötvennek látszik, pedig alig múlt hetven esztendő.

RUDI. Isten nyugosztalja, akarom mondani, éltesse!

SUCIU. Nem gondolja, hogy bajusszal még fiatalabbnak mutatna?

RUDI. Nem hinném. Szerintem sűrű, fekete hajjal talán, bajusszal, szakállal azonban inkább korosabbnak fog látszani.

SUCIU. Hát... próbáljuk ki! Rajzoljunk igen tisztelt elnökünk orra alá egy kurta bajuszkát, aztán meglátjuk, öregebb lesz tőle vagy fiatalabb.

RUDI. Ez komoly vagy valami vicc, hadnagy elvtárs? Elnézést, megyek a ceruzáért. *(Előkotor valahonnan egy ceruzát.)* Tessék parancsolni!

SUCIU. Úgy, ez az! Akkor most rajzolja oda szépen azt a bajuszkát, hogy megfiatalítsuk vele a Kárpátok leghíresebb elnökét!

RUDI. Parancsára, de... de illik-e? Nekem az elnök arca szent, amihez hozzányúlni nem csak illetlenség, szigorúan büntetendő is.

SUCIU. Aha! Ezért loccsant szét rajta ez a sárgás folyadék, üdítő, rántotta vagy ilyesmi. A fél álla hiányzik, és a szemeit is kiszúrták. Vagy mindez csak úgy magától keletkezett?

RUDI *(apatikusan)*. Akkor most letartóztat?

SUCIU. Egy ilyen tisztelettudó, intelligens ügynököt? Eszem ágában sincs, mazsola. Sokkal értékeesebb maga nekünk, ha szolgál, cselekszik, minthogy tétlenül kuksoljon egy bűdös kóterben. Szóval? Odakunkorítaná már azt a nyavalyás bajuszkát?

RUDI. Kérem a képet! *(Erősen habozik.)* Nem merem, meg nem is igen látom az értelmét. Ez az egész annyira morbid, gyerekes, vagy minek is nevezzem?

SUCIU. Magának. Mit szólna viszont, ha csupán teszt lenne, azzal a szándékkal, hogy próbára tegyük az engedelmességi készségét? Nem állítom, hogy tényleg az, de akár az is lehetne. Egy apró próba a millióból, mellyel a Securitate operál. Tehát? Végrehajtja a parancsot, vagy egyszerűen kijelenti, köszöni a megtiszteltetést, de pillanatnyilag nem hajlandó együttműködni a román hírszerző szervekkel.

RUDI *(gyorsan odakanyarít egy bajuszt a diktátor orra alá)*. Parancsoljon! Behívhatom Auricat?

SUCIU. Ejha, Hitler-bajusz! Maga minden várakozásomat felülmúlta. Ha ezt a parancsnoknak most megmutatnám.

RUDI *(hamuszürke arccal)*. Megmutatná?

SUCIU *(cinikus őszinteséggel)*. Attól függ, mennyire leszek elégedett magával. Most szépen hazamegyek, és bezárom ezt az elrondított, becses ujjlenyomatával ellátott képet a szé-

---

<sup>42</sup> Világos.

<sup>43</sup> Úristen!

fembe. Ha a jövőben mindenről pontosan informál, és továbbra is feltétel nélkül teljesíti, amivel megbízzuk, ígérem, nem is kerül elő többé a trezorból.

RUDI *(saját naivitásán bosszankodva)*. Egy null a Securitate javára. Most aztán valóban azt csinálhat velem, ami csak jólesik.

SUCIU *(kajánul)*. Sajnálom. Ilyen az élet, kolléga. A német órának vége, behívhatja Auricat.

*(A férfi tesz néhány lépést az ajtó felé, aztán liszteszákként huppan a padlóra.)*

A nemjóját, ezt meg mi lelte? Ungvári úr! *(Megrázza.)*

*(Rudi ügyet se vet a secusra, ehelyett elkezd görcsösen rángatózni.)*

Atac de epilepsie. Aurica, jöjjenek be gyorsan, rosszul lett a tanár úr.

*(Aurica és Ervin hanyatt-homlok rohannak a szobába.)*

AURICA. Mi történt?

SUCIU. Úgy tűnik, epilepsziás rohama van.

AURICA. Neki? Lehetetlen. Sohasem volt ilyen betegsége.

*(Ervin megvizsgálja a rángatózó fiatalembert.)*

Na? *(Komoran.)* Mi baja van szegénynek?

ERVIN *(megvakarja a fejét)*. Nehéz ügy! A szeme tiszta, légzés, szívritmus szabályos, és még a szája sem habzik még.

SUCIU. Más szóval egészséges.

ERVIN. Maga orvos?

SUCIU. És maga?

ERVIN. Én az lennék. *(Önérzetesen.)* Igaz, hogy csak fogorvos, azért konyítok egy kicsit az általános orvostudományhoz is. És ha én valamire azt mondom, nehéz ügy, az nem jelenti azt, hogy minden rendben van.

SUCIU. Bocsánat!

ERVIN. Aurica kedves, hoznál nekem egy vérnyomásmérőt, hadd mérjem meg a sógor vérnyomását is.

AURICA. Vérnyomásmérőt? Az sajnos nincs nekünk.

ERVIN. Nagy hiba. Vérnyomás-, koleszterin- és vércukorszintmérőnek egyetlen háztartásból sem kellene hiányoznia.

RUDI. Segítség! Eljöttek értem az angyalok. Látjátok, halljátok? Itt röpködnek körülöttünk a szobában... Ne, jaj, ne hagyjátok, hogy elvigyenek!

ERVIN. Ez bizony víziónál és hallucinál. *(Tanácstalanul.)* Lehet, hogy mégis epilepsziás a sógorom?

SUCIU. Elnézést, de nekem most mennem kell.

RUDI. Viszontlátásra, hadnagy úr! Szombaton viszem az írásbeli jelentést, ugyanis sikerült megtudnom a konspirátorok neveit. *(Auricára és Ervinre mutat.)* Tartóztassa le őket! Ezek is benne vannak. Gyorsan, gyorsan, mert megszöknek!

*(A hadnagy megkeveredve pislant vissza Rudira, Aurica és Ervin meg a hadnagyra.)*

AURICA. De Rudikám! Hogy állíthatsz rólunk ilyen zöldséget?

ERVIN. Mondtam, hogy félrebeszél.

AURICA *(Suciuhoz)*. Akkor nem hadnagy? Bocsánat a kérdésért, de mintha ennek szólította volna a testvérem.

*(Ebben a pillanatban feltárul az erkélyajtó, és belép rajta az osztrák nő vastag paplanba burkolóva, melyet, de Helga szempilláit, szemöldökét is, teljesen belepett a zúzmara.)*

ERVIN. Jó estét! Aurica, miért nem mondtad, hogy egy jégtündér is lakik az erkélyen?

HELGA. Halt den Mund!<sup>44</sup> Hol az a lelketlen gazember, aki elnézte volna, hogy szép lassan megfagyjak? *(Megakad a szeme a földön fekvő Ungvárin.)* Itt vagy, te híres! De mit keresel a parkettán?

ERVIN. Nem látja? Kissé elalélt. *(Epésen.)* Talán túl meleg van a szobában. De ne aggódjék, szerintem mindjárt jobban lesz. Van valami köze hozzá esetleg, és mit keres *maga* ezen a balkonon?

HELGA. Jaj, ne! *(Odasiet a mozdulatlanul fekvő Rudihoz.)* Rúdikám, mi bajod? *(Gyöngéden megpaskolja az arcát.)*

AURICA. Ne paskolgasd, ettől még nem tér tért magához.

HELGA. *(Ráismer.)* Aurica! *(Elámul.)* Méghozzá púp nélkül! Vagy mégsem ő lenne? *(Egész közel lép a nőhöz, és úgy nézegeti, vizsgálja.)* Megengedi? *(Egyik hajtincsét félrehajtva felfedez rajta egy anyajegyet.)* Semmi kétség, ez bizony a huguci! Púp nélkül, vagy ne érjem meg a holnapot.

ERVIN. Na tessék: még egy deliráló páciens! Egyébként nem csoda. Ahogy elnézem, kedves égből pottyant vendégünkre is ráfér némi ápolás.

HELGA. Delirál az öreganyja. Nincs egy órája, hogy ez a hölgy itt bicegett púposan ebben a szobában.

ERVIN. Szóval ráadásul bicebóca is? Aurica, megmagyaráznád, ez hogy lehet, mert nekem itt erősen bűzlik valami.

HELGA. Most már nekem is.

SUCIU. Megengedik, hogy én is kérdezzek valamit?

ERVIN. Maga még itt van? A német órának vége. Menjen haza, hadnagy vagy kicsoda!

HELGA. Nem kéne telefonálni a mentőknek?

ERVIN. De aggódik érte. Rokonok, és, újra kérdem, mit keresett kinn a balkonon?

HELGA. Talán kérdezze meg a jegyesét!

ERVIN. Aurica?

AURICA. Tudja a tatár, különben sem ismerem.

HELGA. Én viszont igen, még ha itt-ott meg is változott, kivéve azt az anyajegyet ott a homlokán.

*(A lány reflexszerűen kap a fejéhez.)*

Eltrafáltam, mi? Hogy mi szükség volt erre az átváltozásra, sejtelmem sincs, de hogy nem jóban *sántikál*, azt gyanítom. *(Eltűnődik.)* Még az is megeshet, hogy nem is a Rúdi testvére. De akkor kicsoda, és miért tagadja le magát?

*(Fütyt. Suciu hadnagy fütytyentett.)*

AURICA. Ervinkém, volnál szíves kitenni a szűrét ennek a farkasfogú lotyónak.

HELGA. Ccc, és te mi vagy, te repedsarkú bártündér?

AURICA. Hülye osztrák, majd adok én neked repedsarkot! *(Helga hajába kap.)*

HELGA. Osztrák? Na ugye, hogy felismert.

*(A két nő eszeveszett dühvel esik egymásnak, végül elesnek, de a földön is folytatják a birkózást, és egymásba karolva hemperegnek a parkettán. A fogorvos megpróbálja szétválasztani őket, mire akkorát kap az egyiktől, hogy egyensúlyát veszítve tottyan maga is melléjük. A hadnagy gyönyörködve szemléli az ádáz küzdelmet, különösen, amikor a nők már a ruhájukat is kezdik leszakítani egymásról. Utóbb gondol egyet, és Rudi mögé lopózva nagyot kiált a férfira.)*

RUDI *(riadtan ül fel)*. Madonna mia, mi történt?

*(A birkózók tágra nyitott szemekkel merednek Rudira.)*

SUCIU *(gúnyosan)*. Isten hozta közénk, tanár úr! Wie geht's? Hogy szolgál a kedves egészsége?

---

<sup>44</sup> Fogd be a szád!



RUDI (*csüggedten*). Kösz, nagyon jól vagyok.

HELGA. Te aztán jól megijesztettél bennünket! Már kezdtem azt hinni, hogy valami komolyabb bajod van. (*Suciuhoz.*) Maga meg mit vigyorog?

RUDI. Látom, bejöttél az erkélyről.

HELGA. Még szép, hogy bejöttem. Inkább fagytam volna meg abban a jéghideg ládában?

RUDI. Bocsáss meg, a dolgok kicsit másként alakultak, mint terveztük. (*Feláll, beül a hintaszékbe, rágyújt egy cigarettára, és elkezd hintázni.*)

ERVIN (*elképedve*). Ti ismeritek egymást?

RUDI. Hogyne. Mi küldtük ki az erkélyre.

ERVIN. Mi? Ki az a mi, és miért küldtétek oda ezt a szépasszonyt?

(*Aurica figyelmeztetően köhint.*)

RUDI. Hagyd, feladtam. Szamárság akkor is harcolni, ha többet veszítünk, mint amennyit nyerhetünk. Hát Aurica meg én. Ja, mi ketten ókumláltuk ki az egészet.

(*Újabb fütyt. Természetesen megint Suciu fütytyentett.*)

ERVIN. Megint maga az? Ha nem távozik máris, isten uccse, kidobom.

RUDI. Késő. Bár megtettem volna én korábban! (*Rezignáltan.*) De hát féltem, nem tettem, és most legördül a függöny, vége a darabnak, melyben színészként, íme, megbuktam.

ERVIN. Micsoda függöny? Öregem, hogy te milyen hülyeségeket beszélsz időnként.

SUCIU. Pardon, pontosan mit jelent az, hogy kiókumlál?

RUDI. Kisüt, kieszel.

SUCIU. Értem. És mit sütött ki Auricaval?

ERVIN (*Rudihoz*). Az anyját! Hogy ez milyen kíváncsi! Kidobjam?

RUDI. Nem lenne butaság. Sajnos nem lehet, ugyanis a barátnőm éppen előle bújt el a ferszlágban.

SUCIU. Maga megint félrebeszél, hiszen nem is ismerem.

ERVIN. Maga sem? Hát ez egyre bonyolultabb. Előbb ez a rosszullet, most maga. Még a végén kiderül, hogy mégiscsak zsarut tisztelhetünk az elvtársban.

RUDI. Eltaláltad: tényleg az, én meg egy megtévedt, notórius szélhámós.

(*Általános elképedés. Aurica megpróbál nevetni, de a komoly arcok láttán reménytelenül feladja.*)

ERVIN. Amennyiben?

RUDI. Amennyiben csempészárúval üzérkedem, és ezzel megkárosítom az államot. Emellett tanítok, de azt is illegálisan, mert se némettanári diplomám, se iparüzési engedélyem nincs.

AURICA. Nem tudom, mi birt rá, hogy itt mindenki előtt kipakolj, de ha már így alakult, azért én mégsem nevezném notórius szélhámósnak magamat. Végül is nézzük, mit forgalmaz a testvérem! 1. kávé. Ez valami kábítószer, mint az ópium, hasis, LSD? Egyik sem. Egyszerű élvezeti cikk, melynek importjáról az állam számomra megmagyarázhatatlan ok miatt egyelőre lemondott. Legalább kartellára adnák, mint a vaját, olajat, kenyeret. 2. Antibébitabletták. Az állam célja a népesség gyarapítása húszmillióról huszonkettőre. Az enyém viszont az, hogy akkor szüljek, amikor akarok. Olyan nagy bűn ez? Utóvégre az én testem itt a tét, azzal meg, már ne is haragudjon a Pártunk és Kormányunk, hadd tegyek azt, ami *nekem* konveniál. 3...

SUCIU. Kisasszony, kisasszony, tudatában van annak, mit beszél?

RUDI. Keine Rede, szó sincs róla! Egyszerű pincérnő ez, hadnagy úr. Kérem, nézze el neki. Ha valaki hibázott, és felelnie kell a bűneiért, az egyedül én vagyok.

HELGA. Eszemben sincs szolidarizálni ezzel a nőcskével, és Rúdi törvénnyel való összeütközését sem bagatellizálom, csupán arra kérem a felügyelő urat, mert most már látom, hogy igazán az, tekintse enyhítő körülménynek, hogy munkanélküli a vőlegényem. Valamiből neki is élnie kell, hadnagy úr, nem szólva erről a garzonról, melynek részleteit szintén fizetnie

kell valamiből. Ennek ellenére nyilván sohasem "károsítja meg" az államot, ha Rúdika munkanélküli segélyben részesül.

SUCIU. Érdekes elképzelés. Szinte úgy beszél, mint egy kapitalista.

HELGA. Merthogy az is vagyok, kedves uram. Osztrák állampolgár, plusz Rudi menyasszonya, akihez eltökélt szándékom feleségül menni. Ön, úgy nézem, megértő, jóindulatú felügyelő, aki nem venné a szívére, hogy e miatt a szerencsétlen ballépés miatt, veszélybe kerüljön az esküvőnk. (*Megfogja a férfi kezét.*) Ne félj, Rúdi, veled vagyok.

SUCIU. Láthatnám az útlevelet? Köszönöm. (*Figyelmesen elolvassa.*) Helga Süß, Wien. Persze, ki is lehetne más? Már csak azt magyarázza meg, nem (*Auricához fordul*), inkább öntől szeretném megtudni, miért tetette magát púposnak és sántának!

RUDI. Erről is én, csakis én tehetek. Hogy szánalmat ébresszen Helgában, és ezzel nagyobb adakozásra buzdítsa. Na nem azért, jószívű volt ő így is, de hát egy munkanélküli kamráját nehéz ám megtölteni. Hát még ha olyasmiért is tök üres, amiért az alimentárak<sup>45</sup>, hentes- és egyéb boltok is üresek.

SUCIU (*gúnyosan*). Szép kis vőlegény: fejőstehénnek nézi az aráját.

RUDI. Elég durván fogalmaz. Én inkább humanitáriusnak segélynek nevezném, melynek révén Aurica is, én is élelmiszerhez jutottunk.

SUCIU. Meg persze dohányhoz, a házasságlevelet már nem is említem, hogy utána csapot, Auricat itt hagyva a kapitalistákhoz repüljön. Tudja, milyen magatartásnak hívja ezt a kommunista etika?

AURICA. Nem hallgatna meg a felügyelő úr esetleg engem is? (*Rövid, de annál gyötrőbb vívódás után.*) Ez azért így nem igaz. A pénz, élelem oké, de a házasságlevelet tagadom.

HELGA (*rosszat sejtve*). Konkrétabban?

AURICA (*Rudihoz*). Megsúgjuk neki?

RUDI. Most már mindegy, ki vele! Kicsit ugyan fájni fog, amiért máris megkövetem a hölgyeket és urakat, ezzel szemben mindenki megtudja, kinek mi a szerepe ebben a darabban.

AURICA (*hirtelen elbizonytalanodva*). Beszélhetnék vele négy szemközt, hadnagy úr?

SUCIU. Nem, sőt, tíz szemközt sem, mert velem jön. (*Rudihoz.*) És maga is. Majd a Sec..., országban folytatjuk a csevegést.

HELGA. Máris bevinne? Annyira biztos benne, hogy hibázott? De még ha hibázott volna is, engem nem érint? Szerintem igen, akkor pedig csak beszéljen. Hadd tudjuk meg mi is az igazat.

ERVIN. Dehogyan hibázott! Egy ilyen komoly, gerinces ember, mint Rudika? Ez, kérem, abszurdum. Auricaért pedig pláne, hogy tűzbe teszem a kezemet.

RUDI. Meg is érdemli, én viszont nem. Nagyon hálás vagyok, amiért megvédtél, bár mindnyájatoknak hazudtam. Talán kezdjük a sort Helgával, már ha a hadnagy úr is megengedi.

SUCIU. Beszéljen! (*Megnézi a karóráját.*) Kap rá tőlem öt percet. De figyelmeztetem: ha olyasmiről cipel, ami nem tartozik reájuk, már veheti is a kalapját.

RUDI. Köszönöm, ön igazán nagyvonalú rendőrtiszt. Tehát Helgácska. Ezennel töredelmesen bevallom, hogy sohasem akartam elvenni. Nem emlékszem, hogy ígértem volna ilyesmit, de ha ígértem volna, sem teszem meg, mert én bizony szeretem a hazámat.

(*Döbbent csend.*)

HELGA (*dühtől remegő hangon*). A gazember! Hát ezért hagyott volna megfagyni. A pénzem és ajándékaimat bezzeg elfogadtad, mi?

RUDI. Azt el. A többivel együtt, ugyanis hasonló célból csaptam a szelet egy németországi meg egy olasz nőnek is. Emellett azt is be kell vallanom, hogy nem is vagyok muzsikás, en-

---

<sup>45</sup> Alimentarä: közért, ABC-áruház.

nélfogva természetesen hegedülni sem tanultam. De miután szeretett exférjed is zenész volt, gondoltam, ezzel még inkább sikerül belopnom magamat a szívedbe.

HELGA. Du... du Heiratsschwindler<sup>46</sup>! Verjen meg ezért a muterod odafönt. (*Odaszabad a hegedűhöz, felkapja, és széttöri Rudi kobakján.*) Felügyelő úr, tartóztassa le rögtön ezt az imposztort! Feljelentem házasságszédelgésért!

RUDI (*fejét tapogatja*). Ujujuj, ez kemény volt! Még szerencse, hogy csak hegedültem, nem tubáztam.

ERVIN. Barátom! Ezt sem tételeztem ám fel rólad. Remélem, egyedül tervelted ki az egészet.

RUDI. Nyugodj meg, tök egyedül. Kivéve azt az apróságot, hova rejtjük a hadnagy elől az osztrák nőt. Tudod, nálunk az a szokás újabban, ha külföldit látunk vendégül, azt rögtön be is jelentjük a megfelelő hatósági szerveknél. De hát... izé... elfelejtettem, és hát, igen, most mit hazudjak, attól félttem, hogy lebukunk. Egy szó mint száz, nyugodj meg, Aurica ártatlan, erre akár meg is esküszöm.

ERVIN. Nagy smekker vagy te Ungvári.

AURICA (*mélyen lesújtva*). Ellenkezőleg! Inkább hülye, hülye, hülye. És tudod, miért? Mert saját magad buktattad le magadat.

RUDI. Ámen. Felügyelő úr! (*Feláll, eldobja cigarettáját, és mindkét kezét Suciu felé nyújtja.*) A magáé vagyok, letartoztathat.

(*Ebben a pillanatban szokatlan lármá hallatszik. Mintha valamennyi blokkoló egyszerre kapcsolta volna be a tévét, rádiót. Ugyanakkor kívülről lövéshez hasonló dörrenések szüremlenek a lakásba.*)

ERVIN. Úristen, mi történt? Kitört a forradalom Romániában?!

SUCIU (*a telefonhoz iramodik*). Alo, Securitatea?... Da... Da... Imposibil<sup>47</sup>!... Bine înțeles... La ordin, tovarășu colonel<sup>48</sup>! (*Leteszi a kagylót.*). Viszontlátásra! További kellemes szórakozást! (*Rudihoz.*) Ezt az izét pedig égesse el, vagy tegye el emlékébe. (*Visszadja Ceaușescu összegyűrt arcképét. El, miközben a szomszéd szobából ismét fölcsendül a Hora Unirii című dal.*)

Hai să dăm mână cu mână  
Cei cu inima româna,  
Să-nvârtim hora frăției  
Pe pământul României!

---

<sup>46</sup> Házasságszédelgő.

<sup>47</sup> Lehetetlen!

<sup>48</sup> Természetesen...Parancsára, ezredes elvtárs!